

Forslag

til

Lov om ændringer i borgerlig straffelov.

(Ungdomsfængsel, betingede domme m. v.).

Fremsat den 1. februar 1961 af *justitsministeren*.

§ 1.

I borgerlig straffelov, jfr. lovbekendtgørelse nr. 215 af 24. juni 1939, foretages følgende ændringer:

1. I § 4, *stk. 1*, udgår „30“.

2. § 17, *stk. 2 og 3*, affattes således:

„*Stk. 2*. Finder retten, at tiltalte er egnet til påvirkning gennem straf, kan den bestemme, at frihedsstraf skal udstås i en for sådanne personer indrettet anstalt eller anstaltsafdeling. Denne bestemmelse kan ændres af fængselsnævnet, såfremt det under straffens udståelse findes formålstjenligt.

Stk. 3. Såfremt en person, der ved dommen er fundet omfattet af *stk. 1*, er idømt frihedsstraf, og det under straffens udståelse skønnes, at en fortsættelse af denne vil være unyttig eller vil medføre fare for alvorlig forværrelse af den dømtes tilstand, bliver sagen efter bestemmelse af justitsministeren på ny at indbringe for den ret, som i sidste instans har påkendt sagen. Denne afgør ved kendelse, om straffuldbyrdelsen skal fortsættes eller afbrydes.“

3. *5te kapitel* ophæves.

4. I § 37 ændres *stk. 1 og 2* til *stk. 2 og 3*, og som nyt *stk. 1* indsættes:

„Fanger, der på grund af psykisk afvigelse viser sig uegnede til ophold i almindeligt fængsel, kan efter indstilling af anstaltens styrelse af fængselsnævnet midlertidigt eller for resten af straffetiden overflyttes til en anstalt eller anstaltsafdeling som omhandlet i § 17, *stk. 2*.“

5. § 39 affattes således:

„Overtræder den prøveløsladte de fastsatte vilkår, afgør justitsministeren, om genindsættelse skal ske. Finder genindsættelse sted, fuldbyrdes den resterende del af straffen som en ny straf. Skal den pågældende udstå anden fængselsstraf, sammenlægges denne med reststraffen.“

6. §§ 41-43 affattes således:

„§ 41.

Stk. 1. Såfremt det må anses for formålstjenligt, kan en person mellem 15 og 21 år idømmes ungdomsfængsel i stedet for fængselsstraf. Når særlige grunde taler derfor, kan en person mellem 21 og 23 år idømmes ungdomsfængsel.

Stk. 2. Ved fuldbyrdelsen, der sker i særlige anstalter, lægges vægt på den unges sociale og karaktermæssige udvikling gennem arbejds træning, oplæring og undervisning.

Stk. 3. Når ganske særlige hensyn gør det formålstjenligt, kan den dømte anbringes til behandling eller oplæring uden for ungdomsfængslet. Nærmere regler herom fastsættes af justitsministeren.

Stk. 4. Såfremt den dømte under fuldbyrdelsen viser sig så psykisk afvigende, at han er uegnet til behandling i ungdomsfængsel, kan fængselsnævnet bestemme, at han skal overføres til en anstalt eller anstaltsafdeling som omhandlet i § 17, *stk. 2*. Fængselsnævnet kan træffe bestemmelse om den dømtes genanbringelse i ungdomsfængsel, når han anses for egnet dertil.

§ 42.

Stk. 1. Spørgsmålet om løsladelse fra ungdomsfængsel afgøres af fængselsnævnet efter indstilling fra anstaltens styrelse. Medmindre særlige omstændigheder taler derfor, kan den dømte ikke løslades, før der er forløbet 1 år efter indsættelsen. Han kan ikke holdes tilbage i ungdomsfængsel ud over 3 år, jfr. dog § 43, stk. 1. Efter 1 års ophold skal spørgsmålet om løsladelse tages op. Sker der ikke løsladelse på dette tidspunkt, skal spørgsmålet genoptages senest ved udgangen af det følgende år.

Stk. 2. Løsladelsen sker på prøve. Fængselsnævnet fastsætter prøvetiden til mindst 1, højst 3 år. Bestemmelsen i § 38, stk. 4, finder tilsvarende anvendelse.

§ 43.

Stk. 1. Overtræder den løsladte de fastsatte vilkår, afgør fængselsnævnet, om han skal genindsættes. En genindsat kan efter fængselsnævnets bestemmelse holdes tilbage i ungdomsfængsel indtil 1 år ud over den i § 42, stk. 1, fastsatte længstetid.

Stk. 2. Rejses der tiltale mod den prøveløsladte for strafbart forhold, og vil domfældelse medføre genindsættelse efter stk. 1, kan retten afgøre skyldspørgsmålet uden at fastsætte straf eller anden retsfølge.

Stk. 3. Bestemmelsen i § 40, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.“

7. § 50, stk. 2, affattes således:

„Bøde kan idømmes som tillægsstraf til anden strafart, når tiltalte ved lovovertrædelsen har opnået eller tilsigtet at opnå økonomisk vinding for sig selv eller andre.“

8. I § 51, stk. 1, indsættes efter 1. pkt.: „Dette gælder dog ikke bøder, der pålægges som tillægsstraf til anden retsfølge“, og i det følgende pkt. ændres „Disses antal“ til „Dagbødernes antal“.

9. I § 51, stk. 2, udgår ordet „væsentlig“.

10. § 51, stk. 3, 2. pkt., og stk. 4, ophæves.

11. I § 54 ophæves stk. 2, og stk. 3 ændres til stk. 2.

12. § 55 affattes således:

„*Stk. 1.* Bøde, der ikke er idømt eller vedtaget for en domstol, afsones efter reglerne om hæfte.

Stk. 2. Bøde på 300 kr. eller derunder afsones med 1 dag for hver 30 kr. For andre bøder fastsættes forvandlingsstraffen af underretten i den retskreds, hvor den pågældende bor eller opholder sig.

Stk. 3. Bestemmelserne i § 54, stk. 1, sidste pkt., og stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.“

13. 7de kapitel affattes således:

„Betingede domme.

§ 56.

Stk. 1. Finder retten det upåkrævet, at straf kommer til fuldbyrdelse, bestemmes det i dommen, at spørgsmålet om straf-fastsættelse udsættes og bortfalder efter en prøvetid.

Stk. 2. Såfremt det må anses for mere formålstjenligt, kan retten fastsætte straffen og bestemme, at fuldbyrdelsen udsættes og bortfalder ved udløbet af prøvetiden. Dette gælder dog kun, såfremt straffen er bøde, hæfte eller fængsel.

Stk. 3. Udsættelsen betinges af, at den dømte ikke i prøvetiden begår strafbart forhold, og at han overholder de vilkår, som måtte være fastsat i medfør af § 57. Prøvetiden fastsættes af retten og kan i almindelighed ikke overstige 3 år. Under særlige omstændigheder kan dog fastsættes en prøvetid på indtil 5 år.

§ 57.

Stk. 1. Retten kan som vilkår for udsættelsen bestemme, at den dømte i hele prøvetiden eller en del af denne skal undergives tilsyn. Endvidere kan retten fastsætte andre vilkår, som findes formålstjenlige, herunder at den dømte

- 1) overholder særlige bestemmelser vedrørende opholdssted, arbejde, uddannelse, anvendelse af fritid eller samkvem med bestemte personer.
- 2) tager ophold i egnet hjem eller institution; for sådant ophold fastsættes ved dommen en længstetid, der i almindelighed ikke kan overstige 1 år.
- 3) afholder sig fra misbrug af alkohol, narkotika eller lignende medikamenter.
- 4) underkaster sig afvænningsbehandling for misbrug af alkohol, narkotika eller lignende medikamenter, om fornødent på hospital eller i særlig institution.

- 5) underkaster sig psykiatrisk behandling, om fornødent på hospital.
- 6) retter sig efter tilsynsmyndighedens bestemmelser om indskrænkninger i rådigheden over indtægter og formue og om opfyldelse af økonomiske forpligtelser.
- 7) betaler erstatning for tab, der er forvoldt ved lovovertrædelsen.
- 8) efter bestemmelse af børne- og ungdomsforsorgens myndigheder undergives børne- og ungdomsforsorg, eventuelt af nærmere angivet art, og efterkommer de forskrifter forsorgsmyndigheden meddeler ham.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om gennemførelsen af tilsyn og de i stk. 1, nr. 1-7, nævnte vilkår.

§ 58.

Stk. 1. Skønnes anvendelse af ubetinget frihedsstraf påkrævet, men taler oplysningerne om tiltaltes personlige forhold for anvendelse af betinget dom, kan retten bestemme, at fuldbyrdelsen af en del af den straf, der fastsættes, udsættes i overensstemmelse med reglerne i § 56. Den ubetingede straf kan ikke overstige 3 måneder. Omfatter sagen flere strafbare forhold, kan der idømmes ubetinget straf af hæfte i forbindelse med betinget fængselsstraf.

Stk. 2. I forbindelse med betinget dom kan der idømmes bøde, selv om sådan straf ikke er hjemlet for den pågældende lovovertrædelse.

§ 59.

Stk. 1. Er der i medfør af § 57 truffet bestemmelse om tilsyn, meddeler tilsynsmyndigheden de forskrifter, der er nødvendige til gennemførelsen af tilsynet og de yderligere vilkår, som måtte være fastsat.

Stk. 2. De i medfør af § 57 fastsatte vilkår kan senere ændres eller ophæves ved retskendelse efter begæring fra anklagemyndigheden eller den dømte. Begæring fra den dømte fremsættes over for anklagemyndigheden, der snarest muligt indbringer spørgsmålet for retten. Tages en begæring fra den dømte ikke til følge, kan han ikke fremsætte ny begæring, før der er forløbet et halvt år fra kendelsens afsigelse.

Stk. 3. De i stk. 2 nævnte spørgsmål indbringes for den underret, som har pådømt sagen i første instans, eller underretten i den

retskreds, hvor den dømte bor eller opholder sig. Såfremt sagen er pådømt ved landsret i første instans, træffes afgørelsen af underretten i den retskreds, hvor den dømte bor eller opholder sig.

§ 60.

Stk. 1. Hvis den dømte overtræder de i medfør af § 57 fastsatte vilkår, kan retten i den anledning

- 1) tildele advarsel.
- 2) ved kendelse ændre vilkårene og forlænge prøvetiden inden for den i § 56, stk. 3, fastsatte længstetid.
- 3) ved dom fastsætte straf eller anden retsfølge for den begæede lovovertrædelse eller — hvis straf er fastsat i den betingede dom — afsige kendelse om fuldbyrdelse af denne straf. § 58, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Med hensyn til de i stk. 1 nævnte retsafgørelser finder § 59, stk. 3, tilsvarende anvendelse.

§ 61.

Stk. 1. Såfremt der inden prøvetidens udløb foretages rettergangsskridt mod den dømte, hvorved han sigtes for strafbart forhold, der er begået før den betingede dom, fastsætter retten retsfølgen for dette forhold og den tidligere pådømte lovovertrædelse.

Stk. 2. Begår den dømte nyt strafbart forhold i prøvetiden, og foretages der inden dennes udløb rettergangsskridt, hvorved han sigtes for forholdet, fastsætter retten en ubetinget straf eller anden retsfølge for dette forhold og den tidligere pådømte lovovertrædelse. Herved finder bestemmelserne i § 88, stk. 2-6, tilsvarende anvendelse. Når omstændighederne taler derfor, kan retten i stedet

- 1) idømme ubetinget straf alene for det nye forhold, eventuelt i forbindelse med en ændring af vilkårene i den betingede dom, eller
- 2) afsige ny betinget dom vedrørende begge lovovertrædelser i overensstemmelse med reglerne i dette kapitel.“

14. I § 62, nr. 1, ændres „for løsgænger“ til „overtrædelse af § 228 eller § 229“.

15. § 62, nr. 5, ophæves.

16. § 63, stk. 1, 3. pkt., affattes således:

„Når 2 år er forløbet, afgør fængselsnævnet efter indstilling fra anstaltens styrelse, om den dømte bør forblive i arbejds huset.“

17. I § 63, stk. 2, udgår „39, stk. 1,“ — og „42, stk. 5“ ændres til „43, stk. 2“.

18. I § 63, stk. 3, ændres „§ 37, stk. 1“ til „§ 37, stk. 2“.

19. I § 66, stk. 1, udgår „39, stk. 1,“ — og „42, stk. 5“ ændres til „43, stk. 2“.

20. I § 66, stk. 3, ændres „§ 37, stk. 2“ til „§ 37, stk. 3“.

21. I § 70 ophæves stk. 3, og i stedet indsættes:

„Stk. 3. Bestemmelse om ændring af den idømte foranstaltning eller dens foreløbige eller endelige ophævelse kan træffes ved retskendelse efter begæring fra anklagemyndigheden, anstaltsledelsen eller tilsynsværgeren. Begæring fra anstaltsledelsen eller tilsynsværgeren fremsættes over for anklagemyndigheden, der snarest muligt indbringer spørgsmålet for retten. Tages en begæring fra tilsynsværgeren ikke til følge, kan han ikke fremsætte ny begæring, før der er forløbet 1 år fra kendelsens afsigelse. Såfremt særlige omstændigheder taler derfor, kan ny begæring dog indgives efter et halvt års forløb.

Stk. 4. Med hensyn til de i stk. 3 nævnte afgørelser finder bestemmelsen i § 59, stk. 3, tilsvarende anvendelse. Er der spørgsmål om ændring af foranstaltningen på grund af ny lovovertrædelse, afgøres spørgsmålet dog af den ret, der behandler sagen vedrørende overtrædelsen.“

22. § 72, stk. 1, sidste pkt., ophæves.

23. I § 73 ændres „betinget straffedom“ til „betinget dom“.

24. Til § 81, stk. 3, føjes som 3. pkt.:

„Med hensyn til betingede domme regnes fristen fra den endelige dom.“

25. § 82 ophæves.

26. § 85, stk. 2, ophæves.

27. I § 86 indsættes som stk. 2 og 3:

„Stk. 2. Ved dom efter § 58, stk. 1, skal afkortningen ske i den ubetingede del af straffen.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse ved retsafgørelser

efter § 60, stk. 1, nr. 3, i tilfælde, hvor den betinget dømte har været undergivet vare-tægtsfængsling før afgørelsen.“

28. Til § 88, stk. 2, føjes „, jfr. dog § 58, stk. 1“.

29. Til § 88 føjes som stk. 6:

„Medfører en af lovovertrædelserne foranstaltning efter § 70, medens der for en anden er forskyldt straf, kan retten bestemme, at denne straf bortfalder.“

30. § 89, stk. 2-4, ophæves, og i stedet indsættes som nyt stk. 2:

„Hvis der for den lovovertrædelse, som nu foreligger til pådømmelse, er forskyldt straf af hæfte eller fængsel, medens den tidligere dom lød på ungdomsfængsel, arbejds-hus eller sikkerhedsforvaring, bestemmer retten, om den tidligere dom skal opret-holdes, eller der for begge overtrædelser skal idømmes fængselsstraf. I sidstnævnte tilfælde kommer den tid, i hvilken den dømte har haft ophold i ungdomsfængsel, arbejds-hus eller sikkerhedsforvaring, til afkortning i den idømte straf.“

31. Efter § 89 indsættes som § 89 a:

„I forbindelse med en dom, hvorved en person idømmes ungdomsfængsel, arbejds-hus, sikkerhedsforvaring eller foranstaltning efter § 70, kan retten træffe bestemmelse om bortfald af en tidligere idømt straf, som ikke er fuldbyrdet. Sådan bestemmelse skal træffes, såfremt der ved den første dom idømtes frihedsstraf, og den sidste dom lyder på ungdomsfængsel, arbejds-hus eller sikkerhedsforvaring og vedrører et forhold, der er begået før den tidligere dom. I dette tilfælde kommer den tid, i hvilken den dømte måtte have udstået fængselsstraf i henhold til den tidligere dom, til afkortning i de i §§ 42, 63 og 66 fastsatte tidsrum for ophold i ungdomsfængsel, arbejds-hus eller sikkerhedsforvaring. Har han udstået hæftestraf, omsættes denne til fængselsstraf efter § 90, stk. 3, og kommer derefter til afkortning i overensstemmelse med foranstående regel.“

32. § 90, stk. 1, ophæves, og som nyt stk. 1 indsættes:

„Såfremt en person skal afsone straf af fængsel i forbindelse med en hæftestraf, kan denne efter bestemmelse af den straf-

fuldbyrdende myndighed omsættes til fængsel.“

33. I § 90 indsættes som stk. 3:

„Ved omsætning af hæfte til fængsel efter reglerne i stk. 1 og 2 regnes 2 dages fængsel lig med 3 dages hæfte.“

34. I § 91 indsættes som stk. 2:

„Over for den, der ikke er fyldt 21 år, kan straf af bøde eller hæfte anvendes, selv om disse strafarter ikke er hjemlet for det strafbare forhold.“

35. I § 95, stk. 1 udgår „30 og“.

36. § 96 affattes således:

„*Stk. 1.* Adgang til privat påtale og til at begære offentlig påtale bortfalder, når påtale ikke er sket, eller begæring ikke er fremsat inden 3 måneder, efter at den berettede er kommet til kundskab om gerningsmanden. Er der mere end een skyldig, regnes fristen særskilt for hver af dem. Såfremt fristen for at begære offentlig påtale er oversiddet for så vidt angår en af de skyldige, men ikke i forhold til de øvrige, beror det dog på påtalemyndigheden, om en begæring om påtale mod disse skal tages til følge. Endvidere bortfalder adgangen til at rejse privat påtale eller begære offentlig påtale, når 3 måneder er forløbet efter den forurettedes død.

Stk. 2. Fører en privat påtalt sag ikke til afgørelse af strafpåstanden, løber fristen videre, således at den tid, i hvilken forfølgning har fundet sted, ikke medregnes.“

37. § 97 affattes således:

„*Stk. 1.* Adgangen til at fuldbyrde straf af bøde, hæfte samt af fængsel ikke over 1 år bortfalder efter 5 års forløb. Efter 10 års forløb kan ingen straffedom fuldbyrdes uden justitsministerens påbud.

Stk. 2. I ovennævnte frister medregnes ikke den tid, i hvilken straffens fuldbyrdelse har været udsat i medfør af § 56 eller ikke har kunnet påbegyndes på grund af frihedsstrafs udståelse eller indsættelse i arbejds- hus, forvaringsanstalt eller helbredelsesanstalt for drankere.“

38. I § 110 e indsættes efter „De Forenede Nationers“ „eller Det Europæiske Råds“.

39. I § 123 ændres „fængsel fra 6 måneder til 3 år“ til „fængsel indtil 3 år“.

40. § 132 affattes således:

„*Stk. 1.* Med bøde straffes den, som forsætlig eller ved uagtsomhed på retsstridig måde benytter

- 1) kendetegn eller dragt, som er forbeholdt dansk eller fremmed offentlig myndighed eller militærpersoner,
- 2) kendetegn eller betegnelse, som er forbeholdt personer, indretninger og materiel, der er bestemt til at yde hjælp til sårede eller syge i krig, eller
- 3) kendetegn eller navn for mellemstatlige organisationer.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til efterligninger af de nævnte kendetegn, dragter og betegnelser.“

41. I § 135 ændres „brandvæsen eller ambulance“ til „brandvæsen, ambulance, sø- eller luftredningstjenesten eller civilforsvaret“.

42. I § 158, stk. 1, udgår „fra 3 måneder“.

43. I § 158 ophæves stk. 2, og stk. 3 ændres til stk. 2.

44. § 162, stk. 2, ophæves.

45. § 191 ophæves.

46. § 195, 2. og 3. pkt., ophæves.

47. § 207 ophæves.

48. I § 210, stk. 1, 1. pkt., udgår „fra 6 måneder“, og i 2. pkt. ændres „fra 1 til 10 år“ til „indtil 10 år“.

49. I § 225 indsættes som stk. 4:

„Den, der ved betaling eller løfte herom skaffer sig kønsligt forhold til en person af samme køn under 21 år, straffes med hæfte eller med fængsel indtil 1 år eller under formildende omstændigheder med bøde.“

50. § 228, stk. 1, affattes således:

„Den, der

- 1) forleder nogen til at søge fortjeneste ved kønslig usædelighed med andre,
- 2) for vindings skyld forleder nogen til kønslig usædelighed med andre eller afholder nogen, der driver erhverv ved kønslig usædelighed, fra at opgive det, eller
- 3) holder bordel, straffes for rufferi med fængsel indtil 4 år.“

51. I § 228, stk. 2, ændres „18 år“ til „21 år“.

52. § 229, stk. 1, affattes således:

„Den, der fremmer kønslig usædelighed ved for vindings skyld eller i oftere gentagne tilfælde at optræde som mellemmand, eller som udnytter en andens erhverv ved køns- lig usædelighed, straffes med fængsel indtil 3 år eller under formildende omstændighe- der med hæfte eller bøde.“

53. I § 229 ændres stk. 2, 3 og 4 til stk. 3, 4 og 5, og som nyt stk. 2 indsættes:

„Den, der udlejer værelse i hotel eller gæstgiveri til benyttelse til erhvervsmæssig utugt, straffes med hæfte eller med fængsel indtil 1 år eller under formildende omstæn- digheder med bøde.“

54. I § 230 ændres „fængsel indtil 2 år“ til „hæfte eller med fængsel indtil 1 år“.

55. § 233 affattes således:

„Den, som opfordrer eller indbyder til utugt eller stiller usædelig levevis til skue på en måde, der er egnet til at forulempe andre eller vække offentlig forargelse, straf- fes med hæfte eller med fængsel indtil 1 år eller under formildende omstændigheder med bøde“.

56. § 236, stk. 3, sidste pkt., ophæves.

57. § 293, stk. 1, affattes således:

„Den, som uberettiget bruger en ting, der tilhører en anden, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 1 år. Under skær- pende omstændigheder, navnlig når tingen

ikke bringes tilbage efter brugen, kan straffen stige til fængsel i 2 år.“

58. § 305 affattes således:

„De i § 291, stk. 1 og 3, § 298 og § 299 om- handlede lovovertrædelser påtales kun efter den forurettedes begæring, medmindre al- mene hensyn kræver påtale.

Stk. 2. De i § 293, stk. 2, og § 294 om- handlede lovovertrædelser er undergivet privat påtale.“

§ 2.

Der kan ikke i medfør af borgerlig straffe- lovs § 59 ske skærpelse af vilkår, som er fastsat i en betinget dom før denne lovs ikrafttræden.

§ 3.

Den, der inden lovens ikrafttræden i medfør af borgerlig straffelovs § 195 eller § 207, er frakendt ret til at udøve nærings- virksomhed, kan generhverve retten i over- ensstemmelse med reglerne i straffelovens § 78, stk. 3.

§ 4.

Loven træder i kraft den 1. juli 1961.

§ 5.

Loven gælder ikke for Færøerne, men kan efter forhandling med det færøske hjemme- styre sættes i kraft på øerne ved kgl. an- ordning.

Bemærkninger til lovforslaget.

Lovforslaget er udarbejdet på grundlag af straffelovskommissionens betænkning af 1953 om forsorgsdomme og betingede domme, samme kom- missions betænkning af 1959 vedrørende ungdoms- kriminaliteten og de forslag til ændringer i straffe- loven, som indeholdes i udvalgsbetænkningen af 1955 om foranstaltninger til bekæmpelse af pro- stitutionen.

Lovforslaget indeholder desuden en del ændrin- ger, som ikke har forbindelse med de 3 nævnte betænkninger. Disse ændringer er til dels af rent lovteknisk karakter og har sammenhæng med, at

der efter lovforslagets eventuelle gennemførelse agtes udstedt en ny bekendtgørelse af straffe- loven.

Forslaget vedrører navnlig straffelovens regler om det strafferetlige reaktionssystem og herunder særlig spørgsmål angående betingede domme og ungdomsfængsel. Forslaget tilsigter ingen radikal ændring af disse regler, men alene en effektivisering og smidiggørelse af dele af reaktionssystemet under hensyn til de erfaringer, der er indvundet, og den udvikling, der har fundet sted siden straffelovens ikrafttræden i 1933.

Til nr. 1.

Ændringen er en følge af, at bestemmelsen i § 30 foreslås overført til retsplejeloven, jfr. forslaget nr. 3 og det samtidig foreliggende forslag til ændring af retsplejeloven, nr. 24 og 25.

Til nr. 2.

Forslaget indebærer, at den gældende bestemmelse i § 17, stk. 3, udgår af § 17. En tilsvarende bestemmelse foreslås imidlertid optaget i § 88 som stk. 6, jfr. lovforslagets nr. 29 og bemærkningerne hertil.

De foreslåede bestemmelser i § 17, stk. 2 og 3, svarer til de gældende regler i § 17, stk. 2. Spørgsmålet om overførelse af en dømt fra almindeligt fængsel til den i bestemmelsen omhandlede særlige anstalt eller anstaltsafdeling (psykopatfængsel) foreslås dog udskilt fra § 17 og reguleret gennem en ny videregående bestemmelse i § 37, stk. 1, jfr. lovforslagets nr. 4 og bemærkningerne hertil.

Til nr. 3.

Af lovtekniske grunde foreslås det, at de almindelige regler om påtale, som nu indeholdes i kapitel 5 (§§ 25-30), udgår af straffeloven og overføres til retsplejelovens kapitel 65 om påtale, jfr. nr. 19 og 21-23 i det samtidige forslag til ændringer i retsplejeloven. Bestemmelsen i § 29 om forældelse af privat påtale foreslås dog overført til § 96 og således placeret i forbindelse med straffelovens øvrige regler om forældelse, jfr. forslaget nr. 36.

Til nr. 4.

Denne bestemmelse angår spørgsmålet om overførelse af personer, der udstår almindelig fængselsstraf, til psykopatfængsel.

Efter de gældende regler kan sådan overførelse finde sted i medfør af § 17, stk. 2, 2. pkt., der imidlertid må fortolkes således, at overførelse kun kan ske, såfremt det ved dommen er statueret, at den pågældende er omfattet af § 17, stk. 1, d. v. s. „ved den strafbare handlings foretagelse (befandt sig) i en ved mangelfuld udvikling, svækkelse eller forstyrrelse af sjælseværnerne ... betinget varigere tilstand“.

Denne begrænsning af overførelsesadgangen har vist sig uhensigtsmæssig. Det er i nogen grad tilfældigt, om der ved en dom tages stilling til, om en tiltalt, der findes strafegnet og idømmes almindeligt fængsel, er omfattet af den i § 17, stk. 1, angivne psykiatriske karakteristik. Endvidere savnes der mulighed for overførelse til psykopatfængsel i tilfælde, hvor den psykiske afvigelse først viser sig under strafafsoningen.

Under hensyn hertil foreslås der nu i § 37, stk. 1, optaget en bestemmelse, som giver en almindelig adgang til at overføre personer, der afsoner almindelig fængselsstraf, til psykopatfængsel, når de under afsoningen på grund af psykisk afvigelse viser sig uegnede til ophold i almindeligt fængsel. Dette forslag, der bygger på indstillinger fra fængselsnævnet og straffelovskommissionen, må anses for ubetænkeligt, idet overførelsen ikke medfører nogen ændring af straffetiden.

Det foreslås, at afgørelse om overførelse, ligesom efter den gældende regel i § 17, stk. 2, 2. pkt., træffes af fængselsnævnet.

Til nr. 5.

Efter § 39, stk. 1, skal den, der prøvelslades fra fængsel, have udleveret et såkaldt løsladelsespas. Hensigtsmæssigheden af disse pas er tvivlsom, og spørgsmålet om deres fortsatte anvendelse er for tiden genstand for overvejelse i justitsministeriet. Da reglerne om dette spørgsmål imidlertid efter deres beskaffenhed ikke synes egnede til optagelse i straffeloven, foreslås det, at § 39, stk. 1, ophæves, således at spørgsmålet kan reguleres i anordningerne om straffuldbyrdelse.

Endvidere foreslås § 39, stk. 2, sidste pkt., ophævet, idet denne bestemmelse vil blive overflødiggjort af den foreslåede bestemmelse i § 90, stk. 1 (forslagets nr. 32).

Til nr. 6.

Forslaget til nye bestemmelser i §§ 41-43 om ungdomsfængsel bygger på straffelovskommissionens betænkning af 1959, p. 39 ff, 84 f (kommissionens lovudkast) og 87 ff (bemærkninger til lovudkastet). Forslaget indeholder kun på enkelte punkter realitetsændringer i forhold til de gældende regler.

Til § 41.

Til stk. 1. Bestemmelsen er i det væsentlige i overensstemmelse med kommissionsflertallets udkast til § 41, stk. 1. I forhold til de gældende regler foreslås navnlig to ændringer:

1) Det foreslås, at tiltaltes alder på domstidspunktet — og ikke som nu alderen på gerningstidspunktet — skal være afgørende for anvendelsen af ungdomsfængsel. Det er alderen på domstidspunktet, der er af betydning ved vurderingen af, om tiltalte er egnet til behandling i ungdomsfængsel.

2) Der hjemles adgang til, når særlige grunde taler derfor, at dømme personer mellem 21 og 23 år til ungdomsfængsel. Som det fremgår af formuleringen, er bestemmelsen en undtagelsesregel; den tager navnlig sigte på personer, der, uanset at de er fyldt 21 år, i udviklingsmæssig henseende må lige-

stilles med personer i den aldersgruppe, som efter den almindelige regel idømmes ungdomsfængsel.

Til stk. 2. Bestemmelsen svarer til kommissionens udkast til § 43, stk. 1, og understreger klarere end den gældende bestemmelse i § 41 det særlige opdragelses- og uddannelsesformål, som karakteriserer behandlingen i ungdomsfængsel.

Til stk. 3. Denne bestemmelse svarer til kommissionsudkastets § 43, stk. 3, og afgiver udtrykkelig hjemmel for den gældende praksis, hvorefter der i sjældnere tilfælde gives ungdomsfængselsfanger en midlertidig adgang til oplæring eller behandling uden for anstalten.

Til stk. 4. Det foreslås, at der tilvejebringes hjemmel til i undtagelsestilfælde at overføre ungdomsfængselsfanger til psykopatfængsel efter bestemmelse af fængselsnævnet.

En sådan adgang er ikke hjemlet i den gældende bestemmelse i § 17, stk. 2, 2. pkt., om overførelse af fængselsfanger til psykopatfængsel. Spørgsmålet er drøftet i straffelovskommissionens betænkning af 1959, p. 48 ff og 163 ff, og er senere behandlet af kommissionen i en indstilling af 16. august 1960. I denne indstilling anbefaler flertallet af kommissionens medlemmer, at der tilvejebringes hjemmel for overførelse.

Efter fængselsvæsenets erfaringer dømmes der til ungdomsfængsel et mindre antal unge, hvis psykiske afvigelse under fængselsopholdet viser sig at være så betydelige, at de er uegnede til fortsat ophold i ungdomsfængsel, idet de dels ikke selv kan få udbytte af den overvejende pædagogisk orienterede behandling, dels i væsentlig grad skader behandlingsarbejdet vedrørende de øvrige fanger. Sådanne fejlplaceringer ville ikke kunne undgås, selv om mentalundersøgelse anvendtes i videre omfang i sager, hvor der er spørgsmål om dom til ungdomsfængsel. Der foreligger derfor et problem, som kun lader sig løse ved tilvejebringelse af hjemmel for, at de dømte i undtagelsestilfælde som de nævnte kan overføres fra ungdomsfængslet til en psykiatrisk ledet institutionsbehandling.

Dette behov for overførelse må antages fortsat at ville være til stede — omend i mindre omfang — selv om der, som foreslået i straffelovskommissionens betænkning af 1959, p. 42 ff, inden for ungdomsfængselsinstitutionen oprettes en specialafdeling for psykisk afvigende unge. Denne specialafdelings behandling lader sig ikke tilrettelægge med henblik på de sværeste tilfælde af psykiske afvigelser.

Det forudsættes, at overførelse fra ungdomsfængsel til psykopatfængsel kun finder sted i tilfælde, hvor det må anses for absolut påkrævet enten med

henblik på den dømtes behandling eller under hensyn til ungdomsfængslets behandlingsarbejde vedrørende andre indsatte, og hvor alternativet til overførelsen således må antages at være længere tids anbringelse i lukket ungdomsfængselsafdeling.

Overførelsen skal efter forslaget ikke medføre nogen ændring vedrørende anbringelsestiden; også efter overførelse skal reglerne i §§ 42 og 43 om prøvelsladelse og genindsættelse finde anvendelse. Under hensyn hertil finder justitsministeriet det ubetænkeligt, at afgørelsen af spørgsmålet om overførelse henlægges til fængselsnævnet. Denne løsning er mest hensigtsmæssig og bedst stemmende med straffelovens øvrige kompetenceordning, jfr. herved de gældende regler i §§ 17 og 42 og de her foreslåede regler i §§ 17, 37, 42 og 43.

Til § 42.

Til stk. 1. Bestemmelsen er i det væsentlige i overensstemmelse med kommissionsudkastets § 42, stk. 1-3. I forhold til de gældende regler i § 42, stk. 2, foreslås den ændring, at løsladelse, når særlige omstændigheder taler derfor, kan ske, før der er forløbet 1 år fra indsættelsen. Som formuleringen viser, er denne bestemmelse en undtagelsesregel; den vil kunne være hensigtsmæssig f. eks. i tilfælde, hvor der foreligger særlige muligheder for at placere den pågældende i en god læreplads kort tid før udløbet af 1 års-fristen.

Til stk. 2. Bestemmelsen svarer til de gældende bestemmelser i § 42, stk. 3 og 6, og kommissionsudkastets § 42, stk. 4, men er formuleret på en enklere måde. Forslaget betegner en ændring af de gældende regler og en fravigelse af kommissionsudkastet for så vidt angår prøvetiden. Efter § 42 fastsættes prøvetiden af fængselsnævnet; den kan ikke udstrækkes ud over 4 år regnet fra indsættelsen; i tilfælde af genindsættelse kan den dog udstrækkes til 1 år regnet fra den fornyede løsladelse. Disse regler er mindre rationelle, for så vidt som de tvinger til anvendelse af en relativ kort prøvetid i de tilfælde, hvor behovet for efterforsorg typisk er særlig stort, nemlig over for fanger med særlig lang anbringelsestid og over for fanger, der genindsættes. Det foreslås nu, at prøvetiden — ligesom ved prøvelsladelse fra arbejdshus — fastsættes af fængselsnævnet inden for rammen 1-3 år, regnet fra prøvelsladelsen. Det forudsættes, at der også fremtidig i almindelighed anvendes en prøvetid på 2 år, men en længere eller kortere prøvetid kan være indiceret i enkelte tilfælde. Den foreslåede regel vil i højere grad end den gældende gøre det muligt at reagere over for vilkårsovertrædelser, der ikke skønnes at burde medføre genindsættelse, med en forlængelse af prøvetiden.

F. t. l. om ændr. i borgerlig straffelov. (Ungdomsfængsel m. v.).

Til § 43.

Til stk. 1. Bestemmelsen svarer til den gældende bestemmelse i § 42, stk. 4, og kommissionsudkastets § 42 a, stk. 1.

Til stk. 2. Denne regel indeholder 2 ændringer i forhold til den nugældende regel i § 42, stk. 5 (der gennemførtes ved lov nr. 120 af 17. maj 1956 § 3) og tilsvarende fravigelser af kommissionsudkastets § 42 a, stk. 3:

1) Efter forslaget kræves ikke — som nu — anklagemyndighedens samtykke som forudsætning for, at retten kan afgøre skyldspørgsmålet uden at idømme den prøvelsladte straf eller anden retsfølge. Denne ændring kan vel ikke ventes at få nogen stor praktisk betydning, men principielt må det forekomme rigtigst, at retten har en selvstændig kompetence til at bestemme, at den genindsættelse, som vil blive følgen af domfældelse, er tilstrækkelig reaktion.

2) Efter den gældende bestemmelse skal der i alle tilfælde, hvor der rejses tiltale mod en prøvelsladt, indhentes erklæring fra fængselsnævnet. Denne regel er uhensigtsmæssig, for så vidt som den også omfatter tilfælde, hvor det på forhånd er klart, at domfældelse ikke vil medføre genindsættelse. Reglen om obligatorisk forelæggelse for fængselsnævnet foreslås derfor ophævet, således at forelæggesspørgsmålet kan løses ved praktisk samarbejde mellem nævnet, anklagemyndigheden og retterne.

Til nr. 7.

Efter den gældende bestemmelse i § 50, stk. 2, kan bødestraf idømmes som tillægsstraf til frihedsstraf ved lovovertrædelser, der skyldes vindesyge.

Spørgsmålet om kombination af bødestraf og ubetinget frihedsstraf har navnlig betydning ved visse særlovsovertrædelser, ved hvilke der er opnået eller tilsigtet opnået betydelig fortjeneste, og hvor valget af sanktion kan komme til at stå mellem en meget betydelig bøde og en relativ kort frihedsstraf, jfr. herved de særlige bestemmelser i valutaloven (lov nr. 302 af 21. december 1957 § 19, stk. 2) og skattekontrolloven (lovbekendtgørelse nr. 278 af 25. august 1958 § 13, stk. 4). Tilsvarende bestemmelser savnes bl. a. i told- og afgiftslovgivningen, og det må i det hele antages, at spørgsmålet om kombination af de omhandlede strafarter vanskeligt lader sig løse på konsekvent måde gennem bestemmelser i særlovgivningen.

Den gældende bestemmelse i § 50, stk. 2, er lovteknisk mindre hensigtsmæssig, idet den anvender det vage kriterium „vindesyge“. Endvidere forekommer reglen for begrænset i forhold til behovet for kombination af bøde og frihedsstraf. Dette må

antages at være baggrunden for de nævnte særregler i valutaloven og skattekontrolloven.

Under hensyn hertil foreslås det, at kriteriet „vindesyge“ erstattes med „opnået eller tilsigtet at opnå økonomisk vinding“.

Til nr. 8.

Dagbodsystemet er efter sin udformning praktisk uanvendeligt med hensyn til bøder, der idømmes som tillægsbøder til anden retsfølge. Det er da også fast antaget, at § 51, stk. 1, ikke gælder de i § 50, stk. 2, hjemlede tillægsbøder, jfr. ovenfor under nr. 7. Det er imidlertid fundet rigtigst udtrykkeligt at fastslå, at hverken disse bøder eller andre tillægsbøder skal fastsættes efter dagbodsystemets regler.

Til nr. 9.

Efter den gældende bestemmelse i § 51, stk. 2, kan retten fastsætte bøder for straffelovsovertrædelser som almindelige bøder (i stedet for dagbøder), hvis anvendelse af dagbøder medfører, at bøden bliver væsentlig lavere end rimeligt under hensyn til den ved lovovertrædelser opnåede eller tilsigtede fortjeneste. Den begrænsning, der udtrykkes ved ordene „væsentlig lavere“, er uheldig, og det foreslås derfor, at ordet „væsentlig“ udgår.

Til nr. 10.

Det i § 51, stk. 3, 2. pkt., fastsatte generelle bødeminimum (4 kr.) er nu forældet. Principielt er det rigtigst, at der ikke gælder noget lovbestemt bødeminimum, og det foreslås derfor, at bestemmelsen ophæves.

§ 51, stk. 4, foreslås ophævet som overflødig.

Til nr. 11.

Efter § 54, stk. 2, skal forvandlingsstraf for bøde, der idømmes i forbindelse med frihedsstraf, fastsættes i samme strafart som hovedstraffen. Denne bestemmelse overflødiggøres af den foreslåede bestemmelse i § 90, stk. 1 (forslagets nr. 32) og foreslås derfor ophævet.

Til nr. 12.

I § 55 indeholdes en skala for beregningen af forvandlingsstraffen ved bøder, der er fastsat administrativt. Efter den stigning, der har fundet sted i bødernes størrelse, er denne skala forældet.

Det foreslås nu, at administrative bøder på indtil 300 kr., det vil navnlig sige bøder fastsat ved bødeforelæg efter retsplejelovens § 931, skal afsnes med én dag for hver 30 kr.

Med hensyn til bøder på over 300 kr. foreslås det, at forvandlingsstraffens størrelse skal fastsættes af retten, når spørgsmålet om afsoning bliver aktuelt.

Bøder på denne størrelse vil meget ofte være udmålt i forhold til en opnået eller tilsigtet fortjeneste eller under særlig hensyntagen til den pågældendes indkomst- og formueforhold. For sådanne bøder må en skalaregel som den nugældende anses for uheldig. Dette bekræftes af praksis vedrørende bøder fastsat af domstolene, idet forholdet mellem bødens størrelse og forvandlingsstraffens længde varierer i betydelig grad ved større bøder.

Også af principielle grunde må det forekomme rettest, at længerevarende forvandlingsstraffe fastsættes af retten. Nogen væsentlig arbejdsbyrde for domstolene indebærer forslaget ikke, idet kun relativt få bøder over 300 kr. kommer til afsoning.

Den foreslåede henvisning til § 54, stk. 1, sidste pkt., betyder, at forvandlingsstraffen aldrig kan være kortere end 2 dage, kun i særlige tilfælde højere end 60 dage og aldrig større end 9 måneder. Ved henvisningen til § 54, stk. 2, bliver det klarlagt, at der med hensyn til judicielle og administrative bøder gælder de samme regler om virkningen af delvis betaling og delvis afsoning.

Til nr. 13.

Efter de gældende regler i kapitel 7 kan betinget dom kun anvendes i den form, at retten udmåler en straf og træffer bestemmelse om, at dens fuldbyrdelse udsættes på betingelse af, at den dømte i en prøvetid fører en straffri vandel og i prøvetiden eller en del af denne overholder andre vilkår, som måtte være fastsat i dommen. Kun straffe af bøde, hæfte eller fængsel indtil 1 år kan gøres betingede; undtagelsesvis kan dog strengere straf idømmes betinget, jfr. § 85, stk. 2.

I de senere år har spørgsmålet om den betingede doms form været taget op til diskussion. I Sverige gennemførtes i 1939 en ny lovgivning om betingede domme, hvorved domstolene fik mulighed for at vælge mellem 2 betingede domsformer:

1) betinget dom af traditionel type (*betinget dom med udsat straffuldbyrdelse*).

2) betinget dom, hvorved retten afgør skyldspørgsmålet, men udsætter spørgsmålet om idømmelse af straf i en prøvetid (*betinget dom med udsat straffastsættelse*).

En lignende ordning gennemførtes i Norge i 1955 på grundlag af en betænkning afgivet i 1952 af det norske straffelovråd.

I sin betænkning „Forsorgsdomme og betingede domme“ (1953) har straffelovskommissionen indstillet, at der — ved siden af den traditionelle betingede dom — indføres en ny domsform, hvorved den straffastsættelse, som nu finder sted i enhver betinget dom, undlades.

Justitsministeriet kan tiltræde, at der også her i landet ved siden af den traditionelle betingede dom med udsat straffuldbyrdelse er behov for en domsform, hvor spørgsmålet om straffastsættelse udskydes. Det centrale ved den betingede dom er, at anvendelse af straf undgås, såfremt visse vilkår opfyldes. Under hensyn hertil må det naturlige udgangspunkt i og for sig være, at der ikke udmåles straf i den betingede dom; en straffastsættelse er først påkrævet, når der begås en vilkårsovertrædelse, og det kan være en fordel, at straffastsættelsen udskydes til dette tidspunkt, idet der da kan tages hensyn til den pågældendes forhold i tiden efter dommen. Dette er dog kun et principielt udgangspunkt. Om straf bør fastsættes i en betinget dom, må afgøres ud fra en flerhed af reale hensyn, herunder i første række hensynet til straffedommens præventive betydning. Navnlig generalpræventive hensyn vil jævnlige tilsige, at der i den betingede dom fastsættes straf, men det må dog antages, at straffastsættelse i et ikke ubetydeligt omfang kan undlades uden skade for generalpræventionen. Specialpræventivt kan det undertiden være en fordel, at forholdets alvor markeres gennem en straffastsættelse, men i andre tilfælde må det foretrakkes at undgå straffastsættelse, idet denne kan komme i modstrid med den betingede doms forsorgsmæssige formål. Særlig uheldig vil en straffastsættelse være i tilfælde, hvor det på forhånd er usikkert, om en vilkårsovertrædelse vil medføre straf eller en anden retsfolge.

Der har i straffelovskommissionen været tvivl om, hvilken domsform der burde søges gennemført. Konklusionen af kommissionens overvejelser er blevet, at kommissionen fremfor den ovenfor refererede norsk-svenske ordning med betinget dom med udsat straffastsættelse har foretrukket en ordning, hvorefter en tiltalt kan dømmes til at underkaste sig „forsorg“ (tilsyn m. v.); denne domsform betegnes forsorgsdom. Dette standpunkt er navnlig begrundet med, at dom til forsorg „formelt (er) det mest rationelle udtryk for det, som er foranstaltningens kerne: at en bestemt forsorg eller behandling skal anvendes som den efter alt foreliggende mest hensigtsmæssige reaktionsform over for visse gerningsmandstyper“ (betænkningen, p. 16).

I det foreliggende lovforslag har justitsministeriet imidlertid foretrukket anvendelse af betinget dom med udsat straffastsættelse fremfor forsorgsdom.

Justitsministeriet har herved blandt andet lagt vægt på, at der ikke kan blive tale om tvangsmæssig fuldbyrdelse af de forsorgsmæssige foranstaltninger, som fastsættes i en forsorgsdom. Dommens bestem-

melser må søges gennemført ved truslen om, at den pågældende ellers vil blive straffet for det forhold, han er fundet skyldig i, ganske som man søger gennemført de bestemmelser om forsorg, som optages i vilkårene i en traditionel betinget dom. Denne væsentlige lighed mellem de to domstyper understreges bedst ved anvendelsen af betegnelsen betinget dom for dem begge.

Endvidere har betinget dom med udsat straffastsættelse fordele fremfor forsorgsdommen med hensyn til anvendelsesområde. Forsorgsdomme vil kun kunne anvendes i tilfælde, hvor der er behov for forsorgsmæssige foranstaltninger, medens betingede domme med udsat straffastsættelse vil være anvendelige også i andre tilfælde, hvor retten finder det formålstjenligt.

Justitsministeriet har desuden ment, at det vil være en fordel, at den betingede dom — i modsætning til forsorgsdommen — vil indeholde en angivelse af konsekvensen af en vilkårsovertrædelse.

Også ud fra forsorgsmæssige synspunkter synes den betingede dom med udsat straffastsættelse at burde foretrækkes fremfor forsorgsdommen. Det kan ikke udelukkes, at en forsorg, der idømmes direkte, for den dømte får et særligt pønalt præg, og at dommen for så vidt bliver et mindre egnet udgangspunkt for et forsorgsarbejde. På den anden side kan der være visse pædagogiske fordele forbundet med den betingede doms system, hvor efter den dømte på en måde „frivilligt“ vælger forsorgen fremfor straffen.

Det skal endelig bemærkes, at reglerne om betinget dom med udsat straffastsættelse i højere grad end regler om forsorgsdomme stemmer overens med det strafferetlige reaktionssystems udformning i øvrigt, og med hvad der i de senere år er praktiseret i Norge og Sverige.

Der skal tilføjes, at justitsministeriet fuldt ud kan tilslutte sig de synspunkter vedrørende værdien af en effektiv kriminalforsorg, som ligger til grund for straffelovskommissionens forslag. Spørgsmålet om denne forsorgs effektivisering, der ikke har nogen sammenhæng med spørgsmålet om valget mellem de to domsformer, er taget op af justitsministeriet. I september 1960 har ministeriet nedsat et udvalg blandt andet med den opgave at overveje, hvilke praktiske foranstaltninger der bør iværksættes med henblik på en effektivisering af kriminalforsorgen for de ikke-anstaltsanbragte kriminelle (betinget dømte, tiltalefritagne og benådede, prøvelsladte samt prøveudskrevne fra psykopatforvaring m. v.); der sigtes herved navnlig til problemer vedrørende tilsynenes effektivitet, optagelseshjem,

ungdomspensioner, alkoholistbehandling og psykiatrisk behandling.

Til § 56.

Til stk. 1 og 2. Det fastslås i disse bestemmelser, at betinget dom skal anvendes, når retten finder det upåkrævet, at straf kommer til fuldbyrdelse. Lige så lidt som i den gældende bestemmelse i § 56, stk. 1, gives der nærmere vejledning med henblik på afgørelsen af, hvornår straffuldbyrdelse er upåkrævet. Det er uden videre klart, at denne afgørelse fortsat må træffes under hensyn til generalpræventive synspunkter og til, om straffuldbyrdelse må anses for mere hensigtsmæssig end betinget dom med henblik på at afholde den dømte fra fortsat kriminalitet.

Efter den gældende bestemmelse kan strengere straffe end fængsel i 1 år ikke gøres betinget, medmindre der foreligger visse særlige omstændigheder, jfr. § 85, stk. 2. I overensstemmelse med straffelovskommissionens betænkning (p. 46) foreslås denne begrænsning ophævet. Begrænsningen er mindre godt forenelig med forslaget om betingede domme, hvori der ikke fastsættes straf, og må anses for upåkrævet; domstolenes praksis viser betydelig tilbageholdenhed med hensyn til anvendelse af betinget dom, når straffen er af mere end nogle få måneders varighed.

Med hensyn til valget mellem de to foreslåede former for betinget dom er det overvejet, om der i lovtæksten burde optages regler, der gav domstolene en nærmere vejledning for dette valg.

Betinget dom med udsat straffastsættelse vil der navnlig være brug for i følgende grupper af straffesager:

1) Sager vedrørende mindre alvorlige lovovertrædelser. Her vil der ofte, uden at det kommer i strid med generalpræventive synspunkter, kunne tages hensyn til det ønskelige i, at den „stempling“ af den tiltalte, som en straffastsættelse kan indebære, undgås; i disse tilfælde vil det desuden kunne være en fordel, at den dømte ikke har mulighed for at sammenligne eventuelle forsorgsmæssige vilkår med en bestemt fastsat — mindre — straf.

Denne gruppe vil ikke alene omfatte en del af de få sager, der efter den nuværende ordning afgøres med tiltalefrafald efter retsplejelovens § 723, stk. 2, jfr. stk. 3, men også en ikke helt ubetydelig del af de sager, i hvilke der nu idømmes meget korte betingede straffe.

2) Sager, hvor det må antages, at der ved vilkårs-overtrædelse bør anvendes andre foranstaltninger end tidsbestemt straf, og hvor det derfor vil være

uheldigt, om retten ved den betingede dom er blevet bundet til anvendelse af hæfte eller fængsel.

3) Sager, hvor der fastsættes meget indgribende forsorgsvilkår, navnlig vilkår om institutionsophold. Anvendelsen af sådanne vilkår medfører typisk — men ikke altid — at præventionshensyn ikke med større vægt taler for straffastsættelse, og at det findes naturligt, at forsorgen træder i stedet for straffen. Hertil kommer, at straffen, hvis dens anvendelse bliver aktuel, bør kunne udmåles forholdsvis frit under hensyntagen til de indgribende foranstaltninger, som allerede er iværksat over for den pågældende.

De hensyn, der bør tillægges betydning for valget mellem de 2 former for betinget dom, er — som det fremgår af det ovenfor anførte — mangeartede og ofte krydsende. Det er derfor ikke muligt på hensigtsmæssig måde i loven at udforme mere præcise kriterier for valget mellem de 2 domsformer, og det må foretrækkes, at loven giver retsmyndighederne frihed til på det erfaringsmæssige grundlag, som efterhånden skæbes, at udvikle en hensigtsmæssig retspraksis.

Man har dog ment i overensstemmelse med det tidligere anførte principielle synspunkt at burde tilkendegive, at betinget dom med straffastsættelse kun må anvendes, efter at retten i det enkelte tilfælde har gjort sig klart, at denne domsform må antages at have fordele fremfor en betinget dom med udsat straffastsættelse. Der ligger ikke heri nogen forudsætning om, at den sidstnævnte domsform bør være den praktiske hovedregel.

Bestemmelsen i stk. 2, 2. pkt., hvorefter betinget dom med straffastsættelse kun kan anvendes med hensyn til straf af bøde, hæfte eller fængsel, betyder, at der i tilfælde, hvor alternativet til betinget dom er ungdomsfængsel, må anvendes betinget dom af den i stk. 1 omhandlede beskaffenhed, d. v. s. uden straffastsættelse.

Til stk. 3. Denne bestemmelse indeholder blandt andet regler om varigheden af prøvetiden, d. v. s. den periode, inden for hvilken den dømte skal føre en straffri vandl for at undgå anvendelse af straf for det pådømte forhold. Efter den gældende regel i § 56, stk. 1, fastsættes prøvetiden af retten til mindst 2, højst 5 år. Der har udviklet sig en praksis, hvorefter prøvetiden i langt de fleste tilfælde fastsættes til 3 år, men dog i et ikke ganske ubetydeligt antal tilfælde til 2 år. På baggrund af denne praksis foreslås en bestemmelse, hvorefter prøvetiden i almindelighed ikke kan overstige 3 år; under særlige omstændigheder skal dog kunne fastsættes en prøvetid på indtil 5 år.

Til § 57.

Denne bestemmelse angår de vilkår, der — ud over straffri vandl — kan fastsættes i betinget dom.

Den gældende regel i § 56, stk. 1, bestemmer, at den betinget dømte skal undergives tilsyn, medmindre dette efter omstændighederne skønnes ikke at være påkrævet. Endvidere er det i reglens formulering forudsat, at andre vilkår end tilsyn kan anvendes, men der er ikke angivet eksempler herpå.

Med hensyn til anvendelse af sådanne vilkår i praksis kan følgende oplyses for året 1958:

Ifølge oplysninger fra statistisk departement blev der i dette år afsagt 2 449 betingede domme for straffelovsovertrædelser (bortset fra betleri og løsgængeri). Dansk forsorgsselskabs årsberetning viser, at tilsyn blev anvendt i 1 134 domme, d. v. s. i godt 45 pct. af det samlede antal betingede domme. Andre vilkår (i forbindelse med tilsyn) blev anvendt i 390 domme eller i 34 pct. af tilsynsdommene.

I disse domme anvendtes i alt 522 særvilkår, der fordelte sig således:

279 vilkår om ophold eller arbejde,

25	—	-	anbringelse på optagelseshjem,
9	—	-	anbringelse på hospital eller lign.,
128	—	-	kontrolleret alkoholistbehandling,
2	—	-	afholdspålæg,
4	—	-	fritidsbeskæftigelse,
70	—	-	ambulant psykiatrisk behandling,
4	—	-	betaling af erstatning til skadelidte og
1	—	-	økonomisk administration.

Efter den foreslåede bestemmelse i § 57, stk. 1, er *tilsynet* — ligesom i den gældende bestemmelse — angivet som hovedvilkåret ved betingede domme.

Der er ikke angivet retningslinier for, hvornår tilsyn bør anvendes. Afgørelsen af dette spørgsmål, må ske på grundlag af den personundersøgelse, som efter retsplejelovens § 800 a i almindelighed skal foretages i sager, hvor der er spørgsmål om anvendelse af betinget dom, og som forudsættes foretaget i enhver sag, hvor der er mulighed for anvendelse af betinget dom *med tilsyn*.

Under den gældende ordning har der været tvivl om, hvad et vilkår om tilsyn indebærer. Efter den nu foreslåede bestemmelse, hvor der er fastsat nærmere regler om supplerende vilkår, fremgår det af sammenhængen, at tilsynet i sig selv kun indebærer, hvad begrebet sprogligt udtrykker, d. v. s. at den dømte undergives et kontrolmæssigt tilsyn med den deraf følgende forpligtelse til at holde sig i kontakt med tilsynet efter dettes nærmere bestemmelse, jfr. forslaget til § 59, stk. 1. Herudover vil tilsynet praktisk set betyde et tilbud om støtte med hensyn

til løsning af sociale og personlige problemer. Der er utvivlsomt en del tilfælde, hvor et tilsyn af denne beskaffenhed er tilstrækkeligt.

På den anden side må der peges på vigtigheden af, at såvel den, der foretager personundersøgelsen, som retsmyndighederne er opmærksomme på, at et tilsynsvilkår i sig selv kun har den angivne snævre betydning, og dermed på, om det resocialiseringsarbejde med den pågældende, som eventuelt findes påkrævet, kan tænkes gennemført på frivilligt grundlag i henhold til et rent tilsynsvilkår, eller må forudsætte fastsættelse af nærmere vilkår, hvis tilsidesættelse medfører virkninger efter forslaget § 60. Der er næppe tvivl om, at den foreslåede præcisering af tilsynsvilkåret bør medføre, at andre særvilkår, navnlig vilkår om den pågældendes ophold og arbejde, bør anvendes i videre omfang, end det nu sker.

Det bemærkes, at den foreslåede ordning ikke betyder, at tilsynet står magtesløs over for den dømte, der alene har fået vilkår om tilsyn, og som vel på forskriftsmæssig måde holder sig i kontakt med tilsynet, men i øvrigt fører et uordentligt liv. Efter forslaget § 59, stk. 1, kan der når som helst ved retskendelse foretages en skærpelse af vilkårene.

Med hensyn til andre vilkår end tilsyn bemærkes:

I straffelovskommissionens udkast til regler om forsorgsdomme (betænkningen, p. 69) indeholdes en udtømmende angivelse af de „vilkår“, der kan fastsættes i en forsorgsdom. En sådan udtømmende opregning af vilkår er ikke påkrævet, når den betingede doms system vælges, og er næppe heller hensigtsmæssig. Det er værdifuldt, at domstolene har mulighed for på grundlag af erfaringer indvundet efter forslaget gennemførelse eller under hensyn til en konkret sags særlige omstændigheder at anvende vilkår, der ikke er forudsat i lovens regler. På den anden side er det fundet rigtigst i loven at nævne alle de praktisk vigtige vilkår.

De angivne vilkår er i det væsentlige i overensstemmelse med straffelovskommissionens udkast til regler om forsorgsdomme; der henvises til betænkningen, p. 21 ff, 69 og 73 ff. Om afvigelserne herfra bemærkes:

Medens kommissionens udkast bestemmer, at der i vilkår om institutionsanbringelse altid skal fastsættes en maksimumstid for anbringelsen, og at denne ikke kan overstige 1 år, åbner forslaget formulering mulighed for i undtagelsestilfælde at fastsætte en længere maksimumstid.

Endvidere er det fundet rigtigst ikke blandt de opregnede vilkår at medtage det i kommissionsflertallets udkast til § 56, stk. 2, pkt. 5, nævnte vilkår vedrørende anden lægelig kur end psykiatrisk

behandling. Vilkår af denne art synes i hvert fald kun at burde anvendes under ganske særlige omstændigheder.

Det under nr. 3 nævnte vilkår, hvorefter den dømte skal afholde sig fra misbrug af alkohol, er udformet i overensstemmelse med kommissionsflertallets forslag. Efter forslaget er der intet til hinder for, at retten, såfremt den skønner, at det er mest formålstjenligt, som vilkår fastsætter, at den pågældende skal afholde sig fra enhver nydelse af spiritus.

Det bemærkes, at vilkårene er angivet på en måde, der giver domstolene mulighed dels for en nærmere konkretisering af vilkårene i det enkelte tilfælde, dels for i et vist omfang at delegere til tilsynsmyndigheden at udforme vilkårene nærmere, således som det har vist sig hensigtsmæssigt under den nuværende praksis, navnlig med hensyn til vilkår om ophold, arbejde, afvænningsbehandling og psykiatrisk behandling.

Specielt vedrørende det under nr. 8 anførte vilkår vedrørende børne- og ungdomsforsorg bemærkes: Allerede under den gældende ordning forekommer det i begrænset omfang, at der afsiges betinget dom med vilkår om børne- og ungdomsforsorg. I sin betænkning fra 1959, p. 74 ff, 85 f (§ 55 a) og 89, foreslog straffelovskommissionen regler om en særlig dom til børne- og ungdomsforsorg. Denne domsform byggede på forudsætningen om gennemførelse af kommissionens forslag fra 1953 om forsorgsdomme. Med udgangspunkt i det ovenfor omtalte synspunkt, hvorefter betingede domme med udsat straffastsættelse bør foretrækkes fremfor forsorgsdomme, har justitsministeriet overvejet, om der burde søges gennemført en bestemmelse, hvorefter det i forbindelse med en betinget dom kunne bestemmes — med bindende virkning for børne- og ungdomsforsorgens myndigheder — at den tiltalte skulle undergives børne- og ungdomsforsorg, således at det blev fastsat som vilkår i den betingede dom, at den dømte skulle overholde de forskrifter, som meddeltes ham af vedkommende forsorgsmyndighed. Det er imidlertid fundet rigtigst ikke på nuværende tidspunkt at gennemføre en ordning, hvorefter det ved straffedom kan pålægges børne- og ungdomsforsorgens myndigheder at undergive en person en forsorg, som disse myndigheder ikke finder indiceret i det pågældende tilfælde. Under hensyn hertil foreslås det at opretholde den nuværende ordning, hvorefter spørgsmålet om, hvorvidt en tiltalt skal undergives børne- og ungdomsforsorg, alene kan afgøres af børne- og ungdomsforsorgens myndigheder, medens det i en betinget dom kan fastsættes som vilkår, at den

dømte — medens han er undergivet forsorg — overholder de forskrifter, forsorgsmyndigheden meddeler ham. Det bemærkes, at anvendelsen af denne domsform forudsætter, enten at tiltalte på domstidspunktet er under børne- og ungdomsforsorg, eller at der gennem en erklæring fra børne- og ungdomsforsorgens myndigheder foreligger sikkerhed for, at han i tilfælde af domfældelse inddrages under forsorg.

Den omhandlede betingede dom med vilkår vedrørende børne- og ungdomsforsorg forudsættes også fremtidig at få en ret begrænset praktisk betydning. I tilfælde, hvor en straffesag mod en ung findes at burde afgøres med hans inddragelse under børne- og ungdomsforsorg, bør dette fortsat som regel ske gennem et tiltalefrafald, jfr. ændringsforslag nr. 24 og 25 i det samtidige forslag til lov om ændringer i retsplejeloven.

Domsformen vil dog have praktisk betydning i to mindre grupper af tilfælde:

1) Tilfælde, hvor den sigtede ikke i retten afgiver en uforbeholden tilståelse, hvis rigtighed bestyrkes ved de i øvrigt foreliggende omstændigheder; betinget tiltalefrafald er da uanvendeligt.

2) Tilfælde, hvor anklagemyndigheden ikke finder, at sagen kan afgøres med tiltalefrafald mod børne- og ungdomsforsorg, og derfor vælger at rejse tiltale med påstand om straf; i disse tilfælde giver domsformen retten en mulighed for, trods anklagemyndighedens standpunkt, at vælge børne- og ungdomsforsorg som reaktion.

Til § 58.

Til stk. 1. Efter de gældende regler foreligger der ingen mulighed for at dele en frihedsstraf i en betinget og en ubetinget straf.

Spørgsmålet om indførelse af adgang til en sådan deling har været indgående drøftet i straffelovskommissionen, jfr. betænkningen af 1953, p. 47 ff, og betænkningen af 1959, p. 77 ff.

Den foreslåede bestemmelse modsvarer kommissionsflertallets forslag til § 40 a, som omtales i betænkningen af 1959, p. 79, og er til dels i overensstemmelse med flertallets forslag til § 56, stk. 3, og mindretallets forslag til § 56, stk. 4 (samme betænkning, p. 77 ff).

Bestemmelsen vil for det første være hensigtsmæssig med henblik på tilfælde, hvor tiltalen angår flere uligeartede forhold, hvoraf nogle efter en isoleret bedømmelse ville medføre betinget straf, andre ubetinget straf, f. eks. tilfælde, hvor tyveri og motorkørsel i spirituspåvirket tilstand foreligger til samtidig pådømmelse. I sådanne sager har der

i praksis vist sig et betydeligt behov for at kunne dele straffen i en betinget og en ubetinget straf.

Med hensyn til tilfælde, hvor tiltalen omfatter et enkelt forhold eller flere ligeartede forhold, bygger forslaget på den opfattelse, at der ikke bør ske nogen begrænsning i den nuværende anvendelse af betingede domme til fordel for den foreslåede kombinationsdom. Baggrunden for forslaget om denne domsform er, at domstolene erfaringsmæssigt af generalpræventive grunde finder det påkrævet i et ikke ubetydeligt omfang at anvende ubetinget frihedsstraf, uanset at de foreliggende oplysninger om tiltaltes personlige forhold viser, at der foreligger behov for, at den pågældende undergives tilsyn og eventuelt andre forsorgsmæssige foranstaltninger. Dette behov kan kun til dels imødekommes gennem reglerne om prøveløsladelse, idet sådan løsladelse efter § 38 kun kan ske, når den dømte har udstået 4 måneder — og mindst halvdelen — af den idømte straf. Med henblik på straffe på 4 måneder og derunder, samt enkelte længerevarende straffe, hvor det findes upåkrævet, at 4 måneder eller mere af straffen kommer til udståelse, er der derfor behov for en ordning, hvorefter retten i visse tilfælde ved en deling af straffen i en ubetinget og en betinget kan opnå, hvad der svarer til en prøveløsladelse. Der bør i sådanne tilfælde i almindelighed ikke fastsættes en prøvetid, som er længere end 2 år, smlg. § 40, stk. 1.

Til stk. 2. Efter de gældende regler kan bøde kun idømmes som tillægsstraf til betinget straf efter § 50, stk. 2 (lovovertrædelser, der skyldes vindesygge) og § 88, stk. 3 (når flere forhold foreligger til samtidig pådømmelse).

Der foreslås nu en almindelig adgang til at idømme bøde i forbindelse med betinget dom. Navnlig i tilfælde, hvor der ikke i den betingede dom fastsættes vilkår af mere indgribende karakter, kan der være trang til at effektivisere reaktionen gennem idømmelse af bøde.

Forslaget er i overensstemmelse med straffelovskommissionens forslag til § 50, stk. 2, i betænkningen af 1953, p. 49 f.

Til § 59.

Til stk. 1. Bestemmelsen er i overensstemmelse med straffelovskommissionens forslag til § 57, stk. 1, jfr. betænkningen af 1953, p. 39 ff, 69 og 77 f. Med henblik på gennemførelsen af et rent tilsynsvilkår kan tilsynet meddele de forskrifter, der er nødvendige til sikring af kontakten mellem den dømte og tilsynet. For så vidt angår eventuelle videregående vilkår beror tilsynets kompetence på,

i hvilket omfang vilkåret er fikseret i dommen; der henvises herved til bemærkningerne til § 57.

Til stk. 2. Efter de gældende regler om betingede domme kan fastsatte vilkår kun ændres i tilfælde af vilkårsovertrædelse, jfr. § 58. Denne ordning er uhensigtsmæssig, og det foreslås nu, at der tilvejebringes en almindelig adgang for retten til vedkendelse at ændre eller ophæve vilkår. Bestemmelsen, der ikke omfatter spørgsmålet om prøvetidens varighed, hjemler adgang til såvel begrænsning (eventuelt ophævelse) som skærpelse af vilkår. Selv om der er foretaget grundig personundersøgelse inden dommen, kan det nogen tid efter denne vise sig, at et fastsat vilkår er for indgribende, eller omvendt, at der er behov for forsorgsmæssige foranstaltninger, som ikke kan gennemføres på grundlag af dommens vilkår; dette sidste kan navnlig tænkes, hvis der i dommen alene er fastsat tilsynsvilkår, jfr. herved bemærkningerne til § 57, stk. 1, om det rene tilsynsvilkårs betydning. Den foreslåede adgang til at skærpe vilkårene må anses for ubetænkelig, når skærpelse kun kan ske ved retskendelse.

Det bemærkes, at bestemmelsen er uden betydning med hensyn til betingede domme, i hvilke der ikke er fastsat andre vilkår end straffri vandel.

Bestemmelsen svarer til straffelovskommissionens forslag til § 57, stk. 2 (betænkningen af 1953, p. 38 f, 70 og 78), dog at man ikke har ment at burde søge den af kommissionen foreslåede bestemmelse, hvor efter tilsynsmyndigheden i påtrængende tilfælde foreløbigt kan ændre vilkårene, gennemført. Denne bestemmelse, hvis retlige betydning navnlig er, at den dømtes tilsidesættelse af det af tilsynsmyndigheden fastsatte vilkår, kan medføre fuldbyrdelse af straf, jfr. forslaget til § 60, forekommer overvejende betænkelig og er næppe helt tilstrækkeligt begrundet; det problem, bestemmelsen har for øje, kan formentlig i det væsentlige løses ved, at tilsynsmyndigheden så vidt muligt søger vilkårene ændret, inden behovet herfor bliver påtrængende, og ved, at retterne behandler sager herom med tilbørlig hurtighed. Det bemærkes herved, at såvel forslaget § 59 som dets § 60 bygger på forudsætningen om et effektivt samarbejde mellem tilsynsmyndighed, anklagemyndighed og domstole.

Til stk. 3. Den her foreslåede værnetsregel er i det væsentlige i overensstemmelse med den gældende regel i § 58 og svarer ganske til straffelovskommissionens forslag til § 59 b, stk. 1 (betænkningen af 1953, p. 70 og 81).

Til § 60.

Såfremt en betinget dømt overtræder vilkår, medfører dette efter den nugældende regel i § 58,

at anklagemyndigheden kan træffe bestemmelse om straffens fuldbyrdelse. Kun efter den dømtes begæring skal spørgsmålet indbringes for retten; denne afgør da, om straffen skal fuldbyrdes, eller om den betingede dom skal opretholdes på de hidtidige eller ændrede vilkår. Det anses for tvivlsomt, om retten kan træffe bestemmelse om prøvetidens forlængelse.

Efter den nu foreslåede bestemmelse skal spørgsmålet om virkningen af vilkårsovertrædelse altid afgøres af retten. Denne ordning må foretrækkes ud fra retssikkerhedssynspunkter.

Med hensyn til virkningen af vilkårsovertrædelse foreslås indført hjemmel for

- 1) anvendelse af indenretlig advarsel.
- 2) forlængelse af prøvetiden.
- 3) fuldbyrdelse af en del af straffen for det pådømte forhold, samtidig med at den betingede dom i øvrigt opretholdes, eventuelt på ændrede vilkår, jfr. herved henvisningen i § 60, stk. 1, nr. 3, til § 58, stk. 1.

Forslaget er, når bortses fra reglen om adgang til delvis straffuldbyrdelse, i det væsentlige i overensstemmelse med straffelovskommissionens forslag til § 58 (betænkningen af 1953, p. 42 ff, 70 og 79 f), dog at kommissionsforslaget bestemmelse, hvor efter vilkårsovertrædelse kan medføre bødestraf, ikke er medtaget i forslaget.

Under den gældende ordning har vilkårsovertrædelser kun i meget begrænset omfang medført reaktioner efter § 58, og der er grund til at antage, at denne bestemmelse er benyttet i for få tilfælde. Det foreliggende lovforslag bygger på det synspunkt, at det er af væsentlig betydning for den betingede doms værdi som kriminalretlig reaktion, at de vilkår, der fastsættes i dommen, virkelig bliver håndhævet; der bør vel tilkomme tilsynsmyndigheden en vis adgang til ved mindre vilkårs-overtrædelser at afgøre sagen med en irettesættelse af den pågældende, men med hensyn til vilkårs-overtrædelser af betydning bør indberetning ske til anklagemyndigheden med henblik på sagens indbringelse for retten. De samme synspunkter ligger til grund for bestemmelserne om anholdelse og fængsling i anledning af vilkårsovertrædelse i det samtidige forslag til ændring af retsplejeloven (ændringsforslag nr. 49).

Til § 61.

Til stk. 1. Bestemmelsen angår det tilfælde, hvor det efter den betingede dom viser sig, at den dømt før dommen har begået strafbart forhold, der ikke er omfattet af dommen. Der skal da foretages en

helhedsbedømmelse af dette forhold og den tidligere pådømte lovovertrædelse. Herved skal § 88 iagtages; spørgsmålet om anvendelse af betinget dom for lovovertrædelserne skal afgøres efter §§ 56-58.

Bestemmelsen svarer i det væsentlige til den gældende regel i § 59.

Til stk. 2. Denne regel angår betydningen af, at den dømte i prøvetiden begår nyt strafbart forhold, og svarer således til den gældende regel i § 57. Efter denne bestemmelse er det hovedreglen, at der for det nye forhold fastsættes en ubetinget straf, som sammenlægges med den betingelsesvis udsatte straf, og at denne fællesstraf skal fuldbyrdes. Kun hvis den nye lovovertrædelse er uagtsom, eller straffen for denne overtrædelse ikke overstiger bøde eller hæfte, kan retten opretholde udsættelsen af den første strafs fuldbyrdelse eller, når særlige omstændigheder taler derfor, bestemme, at fuldbyrdelsen af en for begge lovovertrædelser fastsat samlet straf udsættes.

Denne regel har i praksis vist sig for usmidig. Nævnlig har det virket uheldigt, at § 57 ganske udelukker muligheden for ny betinget dom i tilfælde, hvor den pågældende i prøvetiden har begået nyt forsætligt forhold, for hvilket der er forskyldt fængselsstraf.

Den foreslåede bestemmelse er i det væsentlige i overensstemmelse med straffelovskommissionens forslag til § 59 og § 61 b, jfr. betænkningen af 1953, p. 52 ff, 70, 71, 80 og 84.

Når der ikke i stk. 2, 2. pkt., henvises til § 88, stk. 1, men kun til denne paragrafs stk. 2-6, beror det på, at § 88, stk. 1's regel om straffastsættelse angår det sædvanlige tilfælde af samtidig pådømmelse af flere lovovertrædelser, medens der i det i § 60, stk. 2, omhandlede tilfælde foreligger det særlige, at den nye lovovertrædelse er begået efter det tidligere forholds pådømmelse.

Til nr. 14.

§ 62, nr. 1, hjemler adgang til anvendelse af arbejdshus i stedet for frihedsstraf over for den, der har udstået 2 fængselsstraffe for berigelsesforbrydelse eller for løsgængeri eller har været indsat i arbejdshus, og som inden 3 år efter den sidste endelige løsladelse gør sig skyldig i en af de nævnte forbrydelser.

Den heri indeholdte regel vedrørende løsgængeri har vist sig uden praktisk betydning og foreslås derfor ophævet.

På den anden side synes de gældende regler om arbejdshus utilstrækkelige i sager mod alfonser. Disse kan kun dømmes til arbejdshus efter § 62, nr. 3, som angår personer, der har udstået fængsels-

straf for en sædelighedsforbrydelse, og som inden 3 år efter den endelige løsladelse på ny gør sig skyldige i en sådan forbrydelse. Alfonserforbrydelsen er imidlertid efter sin karakter nærmere at ligestille med berigelsesforbrydelser end med de sædelighedsforbrydelser, hvortil den efter straffelovens systematik hører. Under hensyn hertil foreslås det, at alfonseri og de dermed beslægtede forbrydelser i §§ 228 og 229 optages i § 62, nr. 1, og således ved denne bestemmelses anvendelse ligestilles med berigelsesforbrydelser.

Til nr. 15.

§ 62, nr. 5, er uden praktisk betydning og foreslås derfor ophævet.

Til nr. 16.

Efter § 63, stk. 1, skal spørgsmålet om prøveløsladelse af en person, der første gang udstår arbejdshus, rejses over for fængselsnævnet og afgøres af dette efter 2 års ophold i arbejdshuset. For den, der i gentagelsestilfælde er dømt til arbejdshus, skal spørgsmålet derimod først rejses efter 3 års ophold. Denne forskelsbehandling foreslås ophævet. Også med hensyn til personer, der i gentagelsestilfælde dømmes til arbejdshus, synes det rimeligst, at løsladelsesspørgsmålet tages op senest efter 2 år-anbringelse. Forslaget herom er konsekvent i forhold til den ved lov nr. 120 af 17. maj 1953 gennemførte ændring af § 66, hvorefter den særlig høje minimumstid for gentagen anbringelse i sikkerhedsforvaring blev ophævet.

Til nr. 17-20.

Ændringerne, der er rent redaktionelle, er en følge af ændringsforslag nr. 4 (§ 37), 5 (§ 39) og 6 (§ 43, stk. 2).

Til nr. 21.

Efter § 70, stk. 3, skal spørgsmålet om ændring eller ophævelse af foranstaltninger i henhold til § 70, stk. 1, over for psykisk abnorme lovovertrædere træffes af den ret, som i sin tid har påkendt straffesagen mod den pågældende i første instans. Det må imidlertid anses for rigtigst, at denne værnetingsregel ændres i overensstemmelse med den smidige regel i forslaget til § 59, stk. 3, vedrørende ændring af vilkår i betingede domme.

Den gældende regel i § 70, stk. 3, har nævnlig ført til uheldige resultater i tilfælde, hvor der er spørgsmål om genindsættelse af en prøveudskrevet i anstalt på grund af lovovertrædelser begået under prøveudskrivningen. I disse tilfælde foretages undersøgelsen vedrørende lovovertrædelserne ved den

F. t. l. om ændr. i borgerlig straffelov. (Ungdomsfængsel m. v.).

ret, der er kompetent hertil efter værnetingsreglerne i retsplejelovens §§ 694 og 695; findes sagen at burde afgøres med genindsættelse i anstalt, må den imidlertid oversendes til den ret, der har pådømt den tidligere straffesag i første instans. Der bliver da tale om en dobbeltbehandling, der ikke alene er uheldig af rent praktiske grunde, men som yderligere kan medføre forlængelse af varetægtsfængsling for den pågældende. Under hensyn hertil foreslås det, at spørgsmål om ændring af foranstaltninger efter § 70 på grund af ny lovovertrædelse skal afgøres af den ret, der i øvrigt behandler sagen vedrørende overtrædelsen.

Til nr. 22.

Efter den almindelige regel i § 72, stk. 1, 1. pkt., er anvendelsen af afholdspålæg fakultativ, men denne hovedregel fraviges ved bestemmelsen i § 72, stk. 1, 2. pkt., hvorefter der skal gives tiltalte, som er forfalden til drukkenskab, og som i øvrigt opfylder de almindelige betingelser for meddelelse af afholdspålæg, sådant pålæg. Denne sidstnævnte bestemmelse må anses for uhensigtsmæssig. Netop over for personer, der misbruger alkohol i et sådant omfang, at de kan anses som forfaldne til drukkenskab, vil et afholdspålæg oftest være en nytteløs foranstaltning.

Til nr. 23.

Den foreslåede ændring er kun redaktionel og har sammenhæng med forslaget om indførelse af betingede domme, der ikke indeholder straffastsættelse.

Til nr. 24.

Efter den gældende bestemmelse i § 61 har betingede domme kun gentagelsesvirkning i begrænset omfang. I betragtning af den plads, den betingede dom indtager i det strafferetlige reaktionssystem, er denne særregel ikke tilstrækkeligt begrundet. Lovforslagets regler om betingede domme indeholder da heller ingen særregel om gentagelsesvirkning, hvilket betyder, at de almindelige regler om gentagelsesvirkning også vil finde anvendelse på betingede domme. Med henblik herpå er det påkrævet, at der i § 81 optages en regel om, fra hvilket tidspunkt fristen (5 år) for gentagelsesvirkning skal regnes. Ved ubetinget frihedsstraf regnes fristen i almindelighed fra straffens udståelse. Med hensyn til betingede domme foreslås, at fristen skal regnes fra den endelige dom.

Til nr. 25.

§ 82 må antages at være uden praktisk betydning og foreslås derfor ophævet.

37 Fremsatte lovforslag (undt. finans- og tillægsbev. lovforslag).

Til nr. 26.

Bestemmelsen i § 85, stk. 2, hvorefter fængselsstraffe af mere end 1 års varighed undtagelsesvis kan gøres betingede, overflødiggøres af de foreslåede nye regler om betingede domme og foreslås derfor ophævet.

Til nr. 27.

§ 86 indeholder regler, hvorefter der i forbindelse med en straffedom kan ske afkortning i straffen eller tiden for anbringelse i arbejds- eller sikkerhedsforvaring af den tid, hvori den dømte har været fængslet under sagen. Denne bestemmelse foreslås suppleret med to nye regler, der har sammenhæng med andre samtidige forslag.

Til stk. 2. Efter forslaget til § 58, stk. 1, kan der idømmes delvis betingede domme. Med henblik på disse tilfælde foreslås en bestemmelse, hvorefter afkortning af eventuel varetægtsfængsling skal ske i den ubetingede del af straffen.

Til stk. 3. Bestemmelsen hjemler adgang til afkortning i tilfælde, hvor en person undergives varetægtsfængsling i anledning af overtrædelse af vilkår i betinget dom, jfr. det samtidige forslag til retsplejelovens § 1004, og hvor der derefter i medfør af § 60, nr. 3, ved dom eller kendelse træffes bestemmelse om, at der skal fuldbyrdes straf på grund af overtrædelsen. Bestemmelsen omfatter også afkortning af varetægtsfængsling i anledning af en eventuel tidligere vilkårsovertrædelse, som ikke har medført straffuldbyrdelse.

Til nr. 28.

Der henvises til forslaget til § 58, stk. 1, sidste pkt., hvorefter der ved dom for flere forhold skal kunne idømmes ubetinget hæftestraf i forbindelse med betinget fængselsstraf, hvilket er en fravigelse fra den almindelige regel i § 88, stk. 2.

Til nr. 29.

Denne bestemmelse foreslås i stedet for den gældende regel i § 17, stk. 3. Ændringen er overvejende lovteknisk begrundet.

Til nr. 30.

Bestemmelsen i § 89, stk. 2, overflødiggøres af forslaget til § 90, stk. 1 (ændringsforslag nr. 32).

§ 89, stk. 4, foreslås indarbejdet i forslaget til § 89 a (ændringsforslag nr. 31).

Forslaget til § 89, stk. 2, svarer i det væsentlige til den gældende regel i § 89, stk. 3. Dog foreslås denne regel udvidet til udtrykkeligt at omfatte forholdet mellem tidligere dom til ungdomsfængsel og senere dom til almindeligt fængsel. Endvidere fore-

slås det præciseret, at den tid, i hvilken den pågældende i henhold til tidligere dom har udstået ungdomsfængsel, arbejds- eller sikkerhedsforvaring, fuldtud skal komme til afkortning i den senere idømte fængselsstraf.

Til nr. 31.

Bestemmelsen i den foreslåede § 89 a, 2-4 pkt., svarer til den gældende regel i § 89, stk. 4.

Den nye regel i 1. pkt., hvorefter retten, når en person idømmes ungdomsfængsel, arbejds- eller sikkerhedsforvaring eller foranstaltning efter § 70, f. eks. psykopatforvaring, samtidig *kan* træffe bestemmelse om bortfald af en ufuldbyrdet straf, vil få selvstændig betydning (ved siden af den gældende regel i § 89, stk. 4, jfr. forslaget til § 89 a, 2-4 pkt.) i følgende tilfælde:

1) Tilfælde af gentagen lovovertrædelse, d. v. s. tilfælde, hvor dommen til ungdomsfængsel, arbejds- eller sikkerhedsforvaring eller foranstaltning efter § 70 angår et forhold, der er begået efter den tidligere straffedom. Disse tilfælde er ikke omfattet af den gældende regel i § 89, men da det i almindelighed fra et behandlingsmæssigt synspunkt er u hensigtsmæssigt at fuldbyrde den tidligere straf, træffes der i praksis ofte bestemmelse om benådning for denne. Forslaget, hvorefter der allerede ved dommen til ungdomsfængsel, arbejds- eller m. v. kan træffes bestemmelse om bortfald af den tidligere straf, vil betyde en administrativ forenkling, idet de nævnte afgørelser om benådning bliver overflødige. Samtidig indebærer forslaget den fordel, at retten ved sit skøn over, om der i en sag er tilstrækkeligt grundlag for at anvende dom til den helt eller delvis tidsubestemte foranstaltning (psykopatforvaring, ungdomsfængsel m. v.), som efter tiltaltes personlige forhold måtte være indiceret, kan tage i betragtning, at en sådan dom vil medføre bortfald af den tidligere straf.

2) Tilfælde, hvor der først er idømt frihedsstraf, og ved en senere dom idømmes foranstaltninger efter § 70, f. eks. psykopatforvaring, for et forhold begået før den første dom. Disse tilfælde omfattes muligvis af den gældende bestemmelse i § 17, stk. 3, men denne regel kan på dette punkt give anledning til fortolkningsvivl.

Forslaget er tiltrådt af straffelovskommissionen.

Til nr. 32.

Efter dette forslag kan de straffuldbyrkende myndigheder omsætte en hæftestraf (herunder bødeforvandlingsstraf af hæfte) til fængsel, når straffen skal afsones i forbindelse med en anden straf af

fængsel. Efter den gældende ordning er dette ikke muligt, og der opstår derfor betydelige praktiske vanskeligheder, når de to strafarter skal afsones i forbindelse med hinanden. Dette gælder navnlig, hvis fængselsstraffen afsones i statsfængsel. Da statsfængslerne i modsætning til arresthusene råder over en udbygget forsorgsorganisation med henblik på løsning af problemer i forbindelse med løsladelse, er det uheldigt at overføre en statsfængselsfange til arresthus til afsoning af hæftestraf, efter at fængselsstraffen er udstået. Man følger derfor i praksis den fremgangsmåde at afbryde fuldbyrdelsen af fængselsstraffen, overføre fangen til arresthus til afsoning af hæftestraf, og derefter tilbageføre ham til statsfængslet til fortsat afsoning af fængselsstraffen. Herved opnås, at løsladelsen kan ske fra statsfængslet, men den nævnte afbrydelse af fængselsstraffen er uheldig fra et behandlingsmæssigt synspunkt. Efter forslaget vil straffene kunne afsones i forbindelse med hinanden i statsfængslet.

Til nr. 33.

Bestemmelsen svarer til den gældende regel i § 90, stk. 1.

Til nr. 34.

Efter denne bestemmelse kan der over for den, som er under 21 år på domstidspunktet, anvendes straf af bøde eller hæfte, selv om disse strafarter ikke er hjemlet for det strafbare forhold.

I straffelovskommissionens betænkning af 1959, p. 80 f og 85, foreslås som § 50, stk. 3, optaget en bestemmelse, hvorefter der over for den, der ikke er fyldt 21 år, kan anvendes bødestraf, selv om der i loven kun er foreskrevet frihedsstraf for den pågældende lovovertrædelse. Bestemmelsen er begrundet i de betænkeligheder, der kan være forbundet med anvendelse af frihedsstraf over for unge lovovertrædere.

Det synes imidlertid mindre konsekvent at gennemføre en sådan regel uden samtidig også at hjemle adgang til at anvende hæftestraf i stedet for fængselsstraf over for unge i den pågældende aldersgruppe. En vis praktisk trang hertil må antages at foreligge; de betænkeligheder, der gør sig gældende med hensyn til unges afsoning af frihedsstraf, har mindre vægt for så vidt angår hæftestraf end med hensyn til fængselsstraf.

Det bemærkes, at den foreslåede bestemmelses formål i og for sig ikke er en strafformildelse, men en øget mulighed for at afpasse sanktionens *art* efter den tiltaltes alder. Dette er baggrunden for, at reglen foreslås placeret i § 90 — og ikke i forbindelse med reglen i § 84, stk. 1, nr. 2, om straffedsættelse for unge under 18 år.

Til nr. 35.

Ændringen er en følge af, at bestemmelsen i § 30 foreslås overført til retsplejeloven, jfr. ændringsforslag nr. 3.

Til nr. 36.

Efter dette ændringsforslag overføres reglen i § 29 om foreldelse af privat påtale til § 96, hvor den placeres i forbindelse med de øvrige regler (§§ 92-95) om påtaleforeldelse.

Til nr. 37.

Herved foreslås reglen om foreldelse af idømt straf overført fra § 96 (jfr. ændringsforslag nr. 36) til en ny § 97 (Den bestemmelse, der oprindeligt indeholdtes i § 97, blev ophævet i 1939).

Til nr. 38.

I 1955 rejste Europarådets generalsekretær over for rådets medlemslande spørgsmål om tilvejebringelse af samme strafferetlige beskyttelse for Europarådets flag som for De forenede Nationers. Denne beskyttelse foreslås nu tilvejebragt.

Til nr. 39, 42 og 48.

Ved disse tre ændringsforslag foreslås strafminimum i § 123 (strafafsoneres aftale om undvigelse i fællesskab), § 158, stk. 1 (falsk forklaring for retten) og § 210, stk. 1 (blodskam) nedsat til den angivne strafarts minimum, d. v. s. fængsel i 30 dage.

Ved lov nr. 225 af 7. juni 1952 om ændringer i og tilføjelser til borgerlig straffelov gennemførtes en udvidelse af strafferammerne i borgerlig straffelovs kapitler 12 og 13, idet mindstestrafpen kun i § 112 er sat højere end den laveste fængselsstraf, fængsel i 30 dage. Om begrundelsen herfor kan henvises til den i 1949 afgivne betænkning (p. 13) fra justitsministeriets udvalg til overvejelse af forslag til ændringer i borgerlig straffelovs kapitler 12 og 13.

Med dette udgangspunkt anmodede justitsministeriet straffelovskommissionen om en udtalelse med hensyn til spørgsmålet om på tilsvarende måde at ophæve straffelovens øvrige minimumsbestemmelser og erstatte dem med strafartens minimum.

Der var i straffelovskommissionen enighed om, at minimum i §§ 123, 158 og 210 burde ophæves, idet disse minima efter kommissionens opfattelse undertiden i praksis umuliggør en rimelig strafudmåling. Et flertal i kommissionen (6 medlemmer) gik endvidere ind for i det hele at ophæve straffelovens strafminima, medens et mindretal (3 medlemmer) fandt dette forslag for vidtgående.

Det foreliggende forslag bygger på det synspunkt, at der ikke uden forbindelse med revision af de enkelte straffelovsbestemmelser bør ske ophævelse

af strafminima, medmindre disse i praksis viser sig uhensigtsmæssige, og man har herefter kun fundet anledning til at foreslå ophævelse af strafminima i §§ 123, 158 og 210.

Til nr. 40.

Der foreslås en ny affattelse af § 132, således at denne overflødiggør reglerne i § 4, stk. 1-3, og — til dels — reglen i § 4, stk. 5, nr. 1, i konkurrence-loven, jfr. lovbekendtgørelse nr. 145 af 1. maj 1959. Disse bestemmelser placeres efter deres beskaffenhed mest naturligt i straffeloven.

Til nr. 41.

§ 135 fastsætter straf for den, som ved ugrundet påkaldelse af hjælp, misbrug af faresignal eller lignende forårsager udrykning af politi, brandvæsen og ambulance.

I overensstemmelse med et forslag i udvalgsbetænkningen af 1957 om skibsfartens og luftfartens redningstjeneste foreslås reglen udvidet til at omfatte udrykninger af sø- og luftredningstjenesten. Efter indstilling fra civilforsvarsstyrelsen og indenrigsministeriet foreslås endvidere civilforsvaret, der kan tilkaldes med henblik på forskellige redningsopgaver, inddraget under den omhandlede strafferetlige beskyttelse mod ugrundede tilkaldelser.

Til nr. 43.

Medens det almindelige strafmaksimum for falsk forklaring for retten efter § 158, stk. 1, er fængsel i 4 år, indeholder samme paragrafs 2. stk. hjemmel for anvendelse af fængsel indtil 8 år, når forklaringen er bekræftet med ed. Den sidstnævnte bestemmelse må anses for betydningsløs og foreslås derfor ophævet.

Til nr. 44.

Bestemmelsen i § 162, stk. 2, er overflødig og foreslås derfor ophævet.

Til nr. 45.

Det foreslås at ophæve § 191, der er overflødiggjort af straffebestemmelser i særlovgivningen, bl. a. i giftloven.

Til nr. 46 og 47.

§ 195, 2. og 3. pkt., og § 207 angår frakendelse af retten til at udøve en vis næringsvirksomhed på grund af forskellige strafbare forhold. Disse regler er ikke stemmende med de i øvrigt gældende regler om rettighedsfrakendelse som følge af strafbart forhold, jfr. navnlig §§ 78 og 79 som affattet ved lov nr. 286 af 18. juni 1951, og må anses for upåkrævede. I det omfang, der er behov for at kunne

frakende en person ret til at udøve næringsvirksomhed på grund af de i bestemmelserne omhandlede lovovertrædelser, må dette antages at kunne ske med hjemmel i § 79.

Til nr. 49.

Der foreslås i § 225 som stk. 4 optaget en ny bestemmelse, hvorefter den, der ved betaling eller løfte herom skaffer sig kønsligt forhold til en person af samme køn under 21 år, straffes.

Efter de foreliggende oplysninger må det antages, at der i de senere år er sket en væsentlig forøgelse af den homoseksuelle prostitution. Der kan herom henvises til oplysningerne i udvalgsbetænkningen af 1955 om foranstaltninger til bekæmpelse af prostitutionen, kap. IX. Ifølge de seneste oplysninger fra Københavns politi må denne stigning antages at været fortsat i de senere år.

På grundlag af det materiale, som er fremdraget i prostitutionsbetænkningen, må det antages, at den overvejende del af de homoseksuelt prostituerede mænd er under 21 år, og at formentlig omkring halvdelen er mellem 18 og 21 år.

Udviklingen af den homoseksuelle prostitution synes at vise, at det hidtidige strafferetlige værn er utilstrækkeligt. Det må også erkendes, at de gældende regler vedrørende dette spørgsmål kun giver begrænsede muligheder for strafferetlig indgriben. Efter § 230 er modtagelse af betaling for homoseksuelt forhold vel strafbart, men det samme gælder ikke ydelse af betaling. Betalernes forhold er derfor kun strafbart under betingelserne i § 225, stk. 1-3, og dermed som regel kun, hvis betalingsmodtageren er under 18 år.

I den tidligere nævnte udvalgsbetænkning af 1955 foresloges en forhøjelse af den i § 225, stk. 2, indeholdte aldersgrænse fra 18 til 21 år. Det kan tiltrædes, at der netop for så vidt angår aldersgruppen 18-21 år er trang til en øget strafferetlig beskyttelse. Udvalgsforslaget må dog anses for overvejende betænkeligt; det indebærer en kriminalisering af ethvert homoseksuelt forhold til en person under 21 år, og det går herved ud over, hvad der fremtræder som det afgørende lovgivningsformål, at begrænse den homoseksuelle ungdomsprostitution. Dette formål tilsiger alene gennemførelse af en bestemmelse, hvorefter den, der ved betaling eller løfte herom skaffer sig kønsligt forhold til en person af samme køn, straffes. Det foreliggende forslag er i overensstemmelse med dette synspunkt.

Til nr. 50-52.

Disse bestemmelser om ændringer i §§ 228-29 angår strafansvaret for de personer, der betegnes

som prostitutionens bagmænd. De gældende regler herom bygger på det synspunkt, at virksomhed, der fremmer prostitution, som hovedregel kun bør kriminaliseres, når virksomheden i sig selv er af en særlig asocial karakter; efter § 228, stk. 1, straffes den, der forleder nogen til kønslig usædelighed med andre, således kun, hvis han har handlet „for vindings skyld“, og § 229, stk. 1, fastsætter kun straf for mellemmandsvirksomhed, hvis denne er udøvet „erhvervsmæssigt“. Det synes ikke rigtigt at fastholde dette synspunkt strengt. Udgangspunktet synes snarere at måtte være, at hensynet til en begrænsning af prostitutionen med dens menneskelige og samfundsmæssige følger tilsiger en kriminalisering af handlinger, der i væsentlig grad fremmer prostitutionen. Dette udgangspunkt ligger til grund for det af justitsministeriet udarbejdede udkast til ændring af §§ 228 og 229, som er omtalt i prostitutionsbetænkningens kap. VIII og tiltrådt af udvalgets flertal. Det her foreliggende lovforslag er i det væsentlige i overensstemmelse med dette udkast (betænkningen, p. 74 ff.).

Til nr. 50. Den gældende regel i § 228, stk. 1, om straf for den, der for vindings skyld forleder nogen til kønslig usædelighed med andre, foreslås suppleret med en bestemmelse, hvorefter det er strafbart at forlede nogen til at søge fortjeneste ved kønslig usædelighed med andre — selv om forledelsen ikke sker „for vindings skyld“. Herefter vil f. eks. den prostituerede, der medinddrager en veninde i prostitutionen, kunne straffes, hvis der foreligger forledelse.

Til nr. 51. § 228, stk. 2, indeholder en særlig strafferetlig beskyttelse imod, at de helt unge inddrages i prostitution, idet bestemmelsen fastsætter straf for den, der tilskynder eller bistår en person under 18 år til at søge erhverv ved kønslig usædelighed. Bestemmelsens aldersgrænse foreslås nu forhøjet fra 18 til 21 år med henblik på en styrkelse af det strafferetlige værn mod ungdomsprostitution. Det bemærkes, at reglen kun angår tilskyndelse eller bistand til at søge erhverv ved kønslig usædelighed; under hensyn hertil må den foreslåede udvidelse af det strafbares område anses for ubetænkelig.

Til nr. 52. Efter § 229, stk. 1, straffes den, som erhvervsmæssigt fremmer kønslig usædelighed ved at optræde som mellemmand. Udtrykket „erhvervsmæssigt“ frembyder fortolkningstvivl; det må antages at indebære, at mellemmandsvirksomheden skal være udøvet dels for vindings skyld, dels i en flerhed af tilfælde. Samtidig med, at bestemmelsen hermed knytter strafansvaret til strengere betingelser end rimeligt, stiller den så store bevismæssige krav, at den er blevet uden nævneværdig praktisk

betydning. I overensstemmelse med det tidligere anførte principielle udgangspunkt foreslås det nu, at den omhandlede mellemmandsvirksomhed skal kunne straffes, når den er udøvet *enten* for vindings skyld *eller* i oftere gentagne tilfælde. Herefter vil der kunne rejses straffesag mod f. eks. den hotelportier, bartender eller restaurationsstjener, der mod betaling eller — hvis sådan betaling ikke kan bevises — i oftere gentagne tilfælde over for gæster har opgivet adressen på en kvinde, der er villig til mod betaling at indlade sig i kønsligt forhold.

Til nr. 53.

Efter § 229, stk. 1, sidste led, straffes den, som udnytter en andens erhverv ved kønslig usædelighed. Det er almindeligt antaget, at denne bestemmelse kun omfatter udlejning af hotelværelser til erhvervsmæssig utugt, hvis der tages ublu leje. Denne begrænsning er ikke rimelig, og der foreslås derfor nu en almindelig regel i § 229, stk. 2, om straf for udlejning af hotel- og gæstgiveriværelser til benyttelse til erhvervsmæssig utugt. Den foreslåede bestemmelse er i det væsentlige i overensstemmelse med prostitutionsbetænkningens udkast til § 233, stk. 3, nr. 1 (betænkningen, p. 75 f, 99 og 107).

Til nr. 54.

Den nuværende strafferamme for modtagelse af betaling for homoseksuelt forhold er fængsel indtil 2 år. I overensstemmelse med en mindretalsindstilling i prostitutionsbetænkningen, p. 91, foreslås strafferammen ændret til hæfte eller fængsel indtil 1 år. Det foreslåede maksimum er i overensstemmelse med maksimum i § 199 om løsgænger. Da § 230 omfatter modtagelse af betaling i enkelttilfælde, er det endvidere hensigtsmæssigt, at der ved optagelse af hæfte i strafferammen åbnes mulighed for efter omstændighederne at anvende en kortere frihedsstraf end fængsel i 30 dage.

Til nr. 55.

Efter den gældende bestemmelse i § 233 straffes den, som opfordrer eller indbyder til utugt på sådan måde eller stiller usædelig levevis således til skue, at blufærdigheden krænkes, offentlig forargelse gives eller omboende forulempes. Det foreslås nu præciseret, at bestemmelsen er anvendelig, blot den udviste optræden er *egnet* til at forulempe eller forarge som angivet i bestemmelsen. Endvidere er bestemmelsen udvidet, således at den omfatter forulempelse af andre end omboende, navnlig personer, der må færdes i gader, der er tilholdssted for prostituerede.

Bestemmelsen er — med en mindre redaktionel

ændring — i overensstemmelse med prostitutionsbetænkningens forslag til § 233, stk. 1 (p. 53 f, 99 og 106 f).

Til nr. 56.

§ 236, stk. 3, sidste pkt., indeholder en henvisning til § 97, stk. 3, som ophævedes i 1939. og foreslås derfor ophævet.

Til nr. 57.

Der er i de senere år sket en betydelig stigning i antallet af brugstyverier af biler, motocykler og knallerter. Under hensyn hertil anmodede justitsministeriet i 1956 straffelovskommissionen om at overveje spørgsmålet om ændring af bestemmelserne om brugstyveri.

Kommissionen har behandlet dette spørgsmål i sin betænkning af 1959 om ungdomskriminaliteten, kap. VII.

De foranstaltninger, der kan komme i betragtning med henblik på at modvirke den stigende kriminalitet på dette område, er navnlig 1) bedre sikring af motorkøretøjer mod tyveri, 2) mere effektiv efterforskning i brugstyverisager og 3) ændring af straffelovens brugstyveribestemmelse.

I den førstnævnte henseende har straffelovskommissionen (betænkningen, p. 98) foreslået en ordning, hvorefter det pålægges ejere (brugere) af motordrevne køretøjer at forsyne disse med godkendte låseanordninger, der beskytter dem mod brugstyveri. Dette spørgsmål er for tiden genstand for overvejelser og forhandlinger, som kan forventes afsluttet i den nærmeste fremtid. Det samme gælder i øvrigt de af kommissionen (p. 98) rejste spørgsmål om øget politipatruljering.

Med hensyn til spørgsmålet om effektivisering af efterforskningen i brugstyverisager bemærkes, at efterforskningen frembyder betydelige vanskeligheder, og opklaringsprocenten er som følge heraf relativt lav, jfr. kommissionsbetænkningen, p. 92 og 98. En øget opdagelsesrisiko vil utvivlsomt være af væsentlig betydning for bekæmpelsen af brugstyverier, og justitsministeriet har derfor taget spørgsmålet om effektivisering af den politimæssige efterforskning op. Spørgsmålet er for tiden genstand for forhandling med politiet.

I det her foreliggende lovforslag stilles forslag om visse ændringer af straffelovens § 293.

Efter § 293, stk. 1, straffes den, som uberettiget bruger en ting, der tilhører en anden, således at der derved påføres denne tab eller væsentlig ulempe, med bøde eller hæfte; endvidere bestemmes, at straffen under skærpende omstændigheder, navnlig når tingen er af betydelig værdi, kan stige til fængsel

i 2 år. Denne bestemmelse foreslås nu ændret på forskellige punkter. Forslaget har — navnlig af lovtekniske grunde — fået en anden udformning end straffelovskommissionens forslag (betænkningen, p. 99), men der er i realiteten ikke væsentlig forskel mellem kommissionsudkastet og det her foreliggende forslag.

I betragtning af den betydning, brugstyverier af motordrevne køretøjer har — sammenlignet med andre brugstyverier — er det ikke naturligt, at anvendelse af fængselsstraf alene er hjemlet i en særlig regel om strafforhøjelse. Det foreslås derfor, at fængselsstraf optages i den normale strafferamme for brugstyveri.

Efter den gældende bestemmelse er straf for brugstyveri betinget af, at der er forvoldt ejeren tab eller væsentlig ulempe. Denne betingelse har medført tvivl og vanskeligheder i praksis og foreslås nu ophævet.

Endelig foreslås den i bestemmelsen indeholdte regel om strafforhøjelse udformet således, at den omstændighed, at tingen ikke stilles tilbage efter brugen, udtrykkeligt gøres til en strafforhøjelsesgrund med den virkning, at det almindelige strafmaksimum ved ordinært tyveri, fængsel i 2 år, bliver gældende. Det er navnlig denne omstændighed, der kan gøre brugstyveriet ligeartet med tyveriet, og det er derfor rigtigst, at den udtrykkeligt anføres som strafforhøjelsesgrund.

Til nr. 58.

Forslaget til ændret affattelse af § 305 indebærer følgende to realitetsændringer:

1) Det foreslås, at brugstyverier, jfr. § 293, stk. 1, undergives sædvanlig offentlig påtale. Den gældende

regel er udformet således, at offentlig påtale kun finder sted efter den forurettedes begæring, medmindre almene hensyn kræver påtale. For så vidt angår brugstyverier af motordrevne køretøjer er forslaget i overensstemmelse med straffelovskommissionens forslag (betænkningen, p. 98 ff.).

2) Overtrædelser af § 291, stk. 1 og 3, § 298 og § 299 kan efter den gældende bestemmelse i § 305 kun påtales efter den forurettedes begæring. Navnlig under hensyn til, at disse overtrædelser jævnligt ikke er væsentligt forskellige fra overtrædelser, der er undergivet sædvanlig offentlig påtale, foreslås det, at der hjemles adgang til offentlig påtale uden begæring, når almene hensyn kræver det.

Til § 2.

Efter den foreslåede bestemmelse i straffelovens § 59 kan der ved retskendelse ske skærpelse af vilkårene i en betinget dom, selv om den dømte ikke har overtrådt dommens vilkår. Da dette ikke kan ske efter de gældende regler, foreslås det, at den nævnte adgang til skærpelse af vilkår begrænses til domme afsagt efter lovændringen ikrafttræden.

Til § 3.

Den foreslåede ophævelse af reglerne i § 195, 2. og 3. pkt., og § 207, forudsætter, at der fastsættes en ny regel om, hvorledes personer, der inden ophævelsen måtte være frakendt næringsret i medfør af de nævnte bestemmelser, kan generhverve retten. Den foreslåede bestemmelse, hvorefter generhvervelse kan ske efter reglerne i § 78, stk. 3, er i overensstemmelse med overgangsreglen i § 31 i lov nr. 286 af 18. juni 1951 om ændring af reglerne om fortabelse af rettigheder som følge af straf.

Bilag.

I dette bilag anføres i venstre spalte de i lovforslagets § 1 omhandlede bestemmelser i den gældende formulering, medens forslaget anføres i højre spalte.

Gældende formulering.

§ 4, stk. 1.

Hvorvidt den straffbare handling skal medføre retsfølger af sådan art som i §§ 30, 56-61, 70-77 og 79 nævnt afgøres efter den ved handlingens påkendelse gældende lovgivning.

§ 17.

Stk. 1. Befandt gerningsmanden sig ved den straffbare handling foretaget i en ved mangelfuld udvikling, svækkelse eller forstyrrelse af sjælsevnerne, herunder seksuel abnormitet, betinget varigere tilstand, der dog ikke er af den i § 16 angivne beskaffenhed, afgør retten efter indhentet lægeerklæring og samtlige i øvrigt foreliggende omstændigheder, om han kan anses egnet til påvirkning gennem straf.

Stk. 2. Finder retten, at tiltalte er egnet til påvirkning gennem straf, kan den bestemme, at frihedsstraf skal udstås i en for sådanne personer indrettet anstalt eller anstaltsafdeling. Fængselsnævnet kan forandre den trufne afgørelse om, hvor frihedsstraffen skal udstås, såfremt dette skønnes formålstjenligt. Skønnes det under straffens udståelse, at en fortsættelse af denne vil være unyttig eller vil medføre fare for alvorlig forværrelse af den dømtes tilstand, bliver sagen efter begæring af direktøren for fængselsvæsenet på ny at indbringe for den ret, som i sidste instans har påkendt sagen. Denne afgør efter indhentet lægeerklæring ved kendelse, om straffuldbyrdelsen skal fortsættes eller afbrydes.

Stk. 3. Dersom nogen, som i anledning af en begået forbrydelse i medfør af § 70, jfr. nærværende paragrafs stk. 1, underkastes sikkerhedsforanstaltninger, yderligere har begået en anden forbrydelse, og han skønnes egnet til påvirkning gennem straf for

Forslaget.

1. I § 4, stk. 1, udgår „30“.

2. § 17, stk. 2 og 3, affattes således:

„*Stk. 2.* Finder retten, at tiltalte er egnet til påvirkning gennem straf, kan den bestemme, at frihedsstraf skal udstås i en for sådanne personer indrettet anstalt eller anstaltsafdeling. Denne bestemmelse kan ændres af fængselsnævnet, såfremt det under straffens udståelse findes formålstjenligt.

Stk. 3. Såfremt en person, der ved dommen er fundet omfattet af stk. 1, er idømt frihedsstraf, og det under straffens udståelse skønnes, at en fortsættelse af denne vil være unyttig eller vil medføre fare for alvorlig forværrelse af den dømtes tilstand, bliver sagen efter bestemmelse af justitsministeren på ny at indbringe for den ret, som i sidste instans har påkendt sagen. Denne afgør ved kendelse, om straffuldbyrdelsen skal fortsættes eller afbrydes.“

forbrydelser af denne art, kan retten, hvis den sidstnævnte forbrydelse er af underordnet betydning i forhold til den forbrydelse, for hvilken sikkerhedsforanstaltninger anvendes, bestemme, at straffen bortfalder.

5te kapitel.

Påtalen.

§§ 25-30. Udelades.

§ 37.

Stk. 1. Fanger, som er svækkede af drikfærdighed, kan, når det på grund af deres tilstand må antages, at straffen ikke vil have den tilsigtede virkning på dem, efter indstilling af anstaltens styrelse af fængselsnævnet midlertidig eller for resten af deres straffetid overflyttes til arbejds hus (§ 64).

Stk. 2. Fanger, hvis straffetid udgør 8 år eller derover, kan, når halvdelen af straffetiden, dog mindst 5 år er forløbet, efter indstilling af anstaltens styrelse af fængselsnævnet overflyttes til forvaringsanstalt (§ 67) for resten af deres straffetid. For livstidsfangers vedkommende kan sådan overflytning finde sted efter 16 års forløb.

§ 39.

Stk. 1. Ved løsladelse på prøve modtager fangen et pas, der indeholder de for løsladelsen gældende vilkår og en tilkendegivelse om, at han, hvis disse ikke overholdes, vil blive genindsat til udståelse af den ved løsladelsen tilbagestående straffetid.

Stk. 2. Justitsministeren afgør, om genindsættelse skal finde sted. Finder genindsættelse sted, fuldbyrdes den tilbagestående del af straffen som en ny straf, der, hvis der efter løsladelsen måtte være blevet idømt ham en straf af samme art, sammenlægges med denne. Er den senere idømte straf hæfte, omsætter den straffuldbrydende myndighed denne straf til fængsel efter det i § 90 angivne forhold.

§ 41.

Stk. 1. Når en person mellem 15 og 21 år gør sig skyldig til straf af fængsel for en forbrydelse, der må anses som udslag af forbryderske tilbøjeligheder eller af hang

3. 5te kapitel ophæves.

4. I § 37 ændres stk. 1 og 2 til stk. 2 og 3, og som nyt stk. 1 indsættes:

„Fanger, der på grund af psykisk afvigelse viser sig uegnede til ophold i almindeligt fængsel, kan efter indstilling af anstaltens styrelse af fængselsnævnet midlertidigt eller for resten af straffetiden overflyttes til en anstalt eller anstaltsafdeling som omhandlet i § 17, stk. 2.“

5. § 39 affattes således:

„Overtræder den prøvelsladte de fastsatte vilkår, afgør justitsministeren, om genindsættelse skal ske. Finder genindsættelse sted, fuldbyrdes den resterende del af straffen som en ny straf. Skal den pågældende udstå anden fængselsstraf, sammenlægges denne med reststraffen.“

6. §§ 41-43 affattes således:

„§ 41.

Stk. 1. Såfremt det må anses for formålstjenligt, kan en person mellem 15 og 21 år idømmes ungdomsfængsel i stedet for fængselsstraf. Når særlige grunde taler derfor,

til lediggang eller til at søge slet selskab, bliver han at dømme til straf af ungdomsfængsel, såfremt retten finder, at varige opdragende og uddannende foranstaltninger vil være formålstjenlige.

Stk. 2. Sådan straf udstås i en særlig dertil bestemt anstalt eller for kvinders vedkommende anstaltsafdeling, der tilhører staten eller dog står under dens styre.

§ 43.

Stk. 1. Det bestemmes ved kgl. anordning, i hvilket omfang ungdomsfængsel skal fuldbyrdes i enrum eller i fællesskab.

Stk. 2. Ved fuldbyrdelsen lægges særlig vægt på fangens åndelige og legemlige udvikling gennem undervisning, legemsøvelser og udførelse af friluftsarbejde samt på hans uddannelse til et erhverv, hvorved han efter løsladelsen kan ernære sig.

Stk. 3. Findes en fange at have en dårlig indflydelse på de andre fanger eller i øvrigt at være uegnet til behandling sammen med disse, kan han overføres til en fra det øvrige ungdomsfængsel adskilt fængselsafdeling.

§ 42.

Stk. 1. Den til ungdomsfængsel dømte kan holdes tilbage i dette i indtil 3 år, jfr. dog stk. 4.

Stk. 2. Når 1 år er forløbet efter indsættelsen, afgør fængselsnævnet efter indstilling fra fængslets styrelse, om fangen skal løslades. Beslutter fængselsnævnet straffens fortsættelse, optages spørgsmålet på ny ved udgangen af det følgende år.

Stk. 3. Når fangen løslades, forbliver han i et af fængselsnævnet fastsat tidsrum under et i overensstemmelse med § 38, stk. 4, af fængselsnævnet anordnet tilsyn og er i den tid underkastet de ham i medfør af nævnte bestemmelse pålagte vilkår.

Stk. 4. Overtræder den løsladte de foreskrevne vilkår, afgør fængselsnævnet, om han skal genindsættes. En genindsat person kan efter fængselsnævnets bestemmelse holdes tilbage i ungdomsfængsel indtil 1 år udover den i stk. 1 foreskrevne straffetid.

Stk. 5. Rejses tiltale mod den løsladte for et strafbart forhold, indhentes en udtalelse

kan en person mellem 21 og 23 år idømmes ungdomsfængsel.

Stk. 2. Ved fuldbyrdelsen, der sker i særlige anstalter, lægges vægt på den unges sociale og karaktermæssige udvikling gennem arbejdstræning, oplæring og undervisning.

Stk. 3. Når ganske særlige hensyn gør det formålstjenligt, kan den dømte anbringes til behandling eller oplæring uden for ungdomsfængslet. Nærmere regler herom fastsættes af justitsministeren.

Stk. 4. Såfremt den dømte under fuldbyrdelsen viser sig så psykisk afvigende, at han er uegnet til behandling i ungdomsfængsel, kan fængselsnævnet bestemme, at han skal overføres til en anstalt eller anstaltsafdeling som omhandlet i § 17, stk. 2. Fængselsnævnet kan træffe bestemmelse om den dømtes genanbringelse i ungdomsfængsel, når han anses for egnet dertil.

§ 42.

Stk. 1. Spørgsmålet om løsladelse fra ungdomsfængsel afgøres af fængselsnævnet efter indstilling fra anstaltens styrelse. Medmindre særlige omstændigheder taler derfor, kan den dømte ikke løslades, før der er forløbet 1 år efter indsættelsen. Han kan ikke holdes tilbage i ungdomsfængsel ud over 3 år, jfr. dog § 43, stk. 1. Efter 1 års ophold skal spørgsmålet om løsladelse tages op. Sker der ikke løsladelse på dette tidspunkt, skal spørgsmålet genoptages senest ved udgangen af det følgende år.

Stk. 2. Løsladelsen sker på prøve. Fængselsnævnet fastsætter prøvetiden til mindst 1, højst 3 år. Bestemmelsen i § 38, stk. 4, finder tilsvarende anvendelse.

§ 43.

Stk. 1. Overtræder den løsladte de fastsatte vilkår, afgør fængselsnævnet, om han skal genindsættes. En genindsat kan efter fængselsnævnets bestemmelse holdes tilbage i ungdomsfængsel indtil 1 år udover den i § 42, stk. 1, fastsatte længstetid.

Stk. 2. Rejses der tiltale mod den prøve-løsladte for strafbart forhold, og vil dom-

fra fængselsnævnet om, hvorvidt domfældelse for det pågældende forhold vil medføre genindsættelse. Såfremt dette er tilfældet, kan retten med anklagemyndighedens samtykke ved dommen indskrænke sig til at afgøre skyldsspørgsmålet.

Stk. 6. Den i stk. 3 nævnte tilsynstid kan ikke strække sig udover 4 år fra den første indsættelse i ungdomsfængsel. Dog kan den, når efter genindsættelse fornyet løsladelse finder sted, udstrækkes til 1 år fra denne.

Stk. 7. Bestemmelsen i § 40, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.

§ 50, stk. 2.

Bøde som tillægsstraf til anden strafart kan idømmes ved lovovertrædelser, der skyldes vindesyge.

§ 51.

Stk. 1. Når bøde i henhold til denne lov idømmes eller vedtages i retten, fastsættes bødestraffen i dagbøder. Disses antal bestemmes under hensyn til lovovertrædelsens beskaffenhed og de i § 80 nævnte omstændigheder til mindst 1 og højst 60. Størrelsen af den enkelte dagbod fastsættes til et beløb svarende til den pågældendes gennemsnitlige dagsindtægt, idet der dog ved beløbets fastsættelse bør tages hensyn til bødefældtes livsvilkår, herunder hans formue, forsørgerpligter og andre forhold, der indvirker på betalingsevnen. Dagbøden kan dog ikke fastsættes til et lavere beløb end 2 kr.

Stk. 2. Når bøde skal fastsættes for en forseelse, hvorved den pågældende har opnået eller tilsigtet at opnå betydelig økonomisk vinding for sig selv eller andre, og anvendelsen af dagbøder vil medføre, at bødebeløbet ansættes væsentlig lavere, end det skønnes rimeligt under hensyn til størrelsen af den fortjeneste, der enten er eller kunne være opnået ved lovovertrædelsen, kan retten dog i stedet for dagbøder anvende anden straf af bøde.

Stk. 3. Ved fastsættelsen af andre bøder vil der inden for de grænser, som hensynet til lovovertrædelsens beskaffenhed og de i § 80 nævnte omstændigheder tilsteder, være at tage særligt hensyn til den skyldiges betalingsevne. Sådanne bøder vil ikke kunne fastsættes til lavere beløb end 4 kr.

fældelse medføre genindsættelse efter stk. 1, kan retten afgøre skyldsspørgsmålet uden at fastsætte straf eller anden retsfølge.

Stk. 3. Bestemmelsen i § 40, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.“

7. § 50, stk. 2, affattes således:

„Bøde kan idømmes som tillægsstraf til anden strafart, når tiltalte ved lovovertrædelsen har opnået eller tilsigtet at opnå økonomisk vinding for sig selv eller andre.“

8. I § 51, stk. 1, indsættes efter 1. pkt.: „Dette gælder dog ikke bøder, der pålægges som tillægsstraf til anden retsfølge“, og i det følgende pkt. ændres „Disses antal“ til „Dagbødernes antal“.

9. I § 51, stk. 2, udgår ordet „væsentlig“.

10. § 51, stk. 3, 2. pkt., og stk. 4, ophæves.

Stk. 4. Det bestemmes ved lov, i hvilket omfang de i denne lov fastsatte regler om dagbøder vil være at bringe til anvendelse ved fastsættelsen af bøder for overtrædelse af andre love. For så vidt angår love, hvor spørgsmålet om dagbøders anvendelse er af mindre væsentlig betydning, kan der dog efter forudgående forhandling mellem justitsministeren og vedkommende fagminister ved kongelig anordning træffes sådan bestemmelse.

§ 54, stk. 2.

Er bøde idømt i forbindelse med frihedsstraf, fastsættes forvandlingsstraffen til samme strafart som hovedstraffen og udstås, dersom tidspunktet for dens indtræden tillader det, i forbindelse med denne.

§ 55.

Bøde, som er fastsat på anden måde end i § 54 nævnt, afsønes efter reglerne om straf af hæfte. Af bøden afsønes det beløb, der udgør:

indtil 60 kr.	med 1 dag for hver	6 kr
det overskydende beløb indtil 400 kr. — 1 —	—	10 —
— — — 4000 — 1 —	—	50 —
Resten.....	— 1 —	100 —

dog således, at den i § 54 foreskrevne laveste og højeste grænse iagttages. Ved afsøningsstraffens beregning kommer i øvrigt kun den del af bøden i betragtning, hvortil der svarer fulde dages hæfte.

7de kapitel.

Betingede straffedomme.

§ 56.

Når en straffedom ikke lyder på højere straf end bøde, hæfte i 2 år eller fængsel i 1 år, kan det i dommen bestemmes, at straffens fuldbyrdelse skal udsættes, således at straffen bortfalder ved udløbet af en af retten fastsat prøvetid, såfremt den dømte opfylder de i loven foreskrevne betingelser og de yderligere vilkår, som måtte være fastsat i dommen. Prøvetiden er mindst 2, højst 5 år, regnet fra den endelige doms afsigelse. I prøvetiden eller en del af denne sættes den dømte under et i dommen nærmere bestemt tilsyn, medmindre dette efter

11. I § 54 ophæves stk. 2, og stk. 3 ændres til stk. 2.

12. § 55 affattes således:

„*Stk. 1.* Bøde, der ikke er idømt eller vedtaget for en domstol, afsønes efter reglerne om hæfte.

Stk. 2. Bøde på 300 kr. eller derunder afsønes med 1 dag for hver 30 kr. For andre bøder fastsættes forvandlingsstraffen af underretten i den retskreds, hvor den pågældende bor eller opholder sig.

Stk. 3. Bestemmelserne i § 54, stk. 1, sidste pkt., og stk. 2, finder tilsvarende anvendelse.“

13. 7de kapitel affattes således:

„*Betingede domme.*

§ 56.

Stk. 1. Finder retten det upåkrævet, at straf kommer til fuldbyrdelse, bestemmes det i dommen, at spørgsmålet om straf fastsættelse udsættes og bortfalder efter en prøvetid.

Stk. 2. Såfremt det må anses for mere formålstjenligt, kan retten fastsætte straffen og bestemme, at fuldbyrdelsen udsættes og bortfalder ved udløbet af prøvetiden. Dette gælder dog kun, såfremt straffen er bøde, hæfte eller fængsel.

Stk. 3. Udsættelsen betinges af, at den dømte ikke i prøvetiden begår strafbart for-

omstændighederne skønnes ikke at være formålstjenligt.

hold, og at han overholder de vilkår, som måtte være fastsat i medfør af § 57. Prøvetiden fastsættes af retten og kan i almindelighed ikke overstige 3 år. Under særlige omstændigheder kan dog fastsættes en prøvetid på indtil 5 år.

§ 57.

Stk. 1. Retten kan som vilkår for udsættelsen bestemme, at den dømte i hele prøvetiden eller en del af denne skal undergives tilsyn. Endvidere kan retten fastsætte andre vilkår, som findes formålstjenlige, herunder at den dømte

- 1) overholder særlige bestemmelser vedrørende opholdssted, arbejde, uddannelse, anvendelse af fritid eller samkvem med bestemte personer.
- 2) tager ophold i egnet hjem eller institution; for sådant ophold fastsættes ved dommen en længstetid, der i almindelighed ikke kan overstige 1 år.
- 3) afholder sig fra misbrug af alkohol, narkotika eller lignende medikamenter.
- 4) underkaster sig afvænningsbehandling for misbrug af alkohol, narkotika eller lignende medikamenter, om fornødent på hospital eller i særlig institution.
- 5) underkaster sig psykiatrisk behandling, om fornødent på hospital.
- 6) retter sig efter tilsynsmyndighedens bestemmelser om indskrænkninger i rådigheden over indtægter og formue og om opfyldelse af økonomiske forpligtelser.
- 7) betaler erstatning for tab, der er forvoldt ved lovovertrædelsen.
- 8) efter bestemmelse af børne- og ungdomsforsorgens myndigheder undergives børne- og ungdomsforsorg, eventuelt af nærmere angivet art, og efterkommer de forskrifter forsorgsmyndigheden meddeler ham.

Stk. 2. Justitsministeren fastsætter nærmere regler om gennemførelsen af tilsyn og de i stk. 1, nr. 1-7, nævnte vilkår.

§ 58.

Stk. 1. Skønnes anvendelse af ubetinget frihedsstraf påkrævet, men taler oplysningerne om tiltaltes personlige forhold for anvendelse af betinget dom, kan retten bestemme, at fuldbyrdelsen af en del af den straf, der fastsættes, udsættes i overens-

§ 58.

Bliver en i dommen fastsat betingelse ikke overholdt, uden at dette skyldes omstændigheder, der er den dømte utilregnelige, fuldbyrdes straffen. Begærer den dømte det, bliver sagen dog af påtalemyndigheden på ny at indbringe for den ret, som har påkendt den i første instans, eller med den dømtes samtykke for underretten i den retskreds, hvori han bor eller opholder sig. Retten afgør da ved kendelse, om straffen skal fuldbyrdes, eller om det skal have sit forblivende ved udsættelsen enten på de hidtidige eller på ændrede vilkår. Sådan kendelse kan ikke uden justitsministerens tilladelse påkæres for højere ret.

§ 59.

Indledes inden prøvetidens udløb retslig undersøgelse mod den betinget dømte for

stemmelse med reglerne i § 56. Den ubetingede straf kan ikke overstige 3 måneder. Omfatter sagen flere strafbare forhold, kan der idømmes ubetinget straf af hæfte i forbindelse med betinget fængselsstraf.

Stk. 2. I forbindelse med betinget dom kan der idømmes bøde, selv om sådan straf ikke er hjemlet for den pågældende lovovertrædelse.

§ 59.

Stk. 1. Er der i medfør af § 57 truffet bestemmelse om tilsyn, meddeler tilsynsmyndigheden de forskrifter, der er nødvendige til gennemførelsen af tilsynet og de yderligere vilkår, som måtte være fastsat.

Stk. 2. De i medfør af § 57 fastsatte vilkår kan senere ændres eller ophæves ved retskendelse efter begæring fra anklagemyndigheden eller den dømte. Begæring fra den dømte fremsættes over for anklagemyndigheden, der snarest muligt indbringer spørgsmålet for retten. Tages en begæring fra den dømte ikke til følge, kan han ikke fremsætte ny begæring, før der er forløbet et halvt år fra kendelsens afsigelse.

Stk. 3. De i stk. 2 nævnte spørgsmål indbringes for den underret, som har pådømt sagen i første instans, eller underretten i den retskreds, hvor den dømte bor eller opholder sig. Såfremt sagen er pådømt ved landsret i første instans, træffes afgørelsen af underretten i den retskreds, hvor den dømte bor eller opholder sig.

§ 60.

Stk. 1. Hvis den dømte overtræder de i medfør af § 57 fastsatte vilkår, kan retten i den anledning

- 1) tildele advarsel.
- 2) ved kendelse ændre vilkårene og forlænge prøvetiden inden for den i § 56, stk. 3, fastsatte længstetid.
- 3) ved dom fastsætte straf eller anden retsfølge for den begåede lovovertrædelse eller - hvis straf er fastsat i den betingede dom - afsige kendelse om fuldbyrdelse af denne straf. § 58, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Med hensyn til de i stk. 1 nævnte retsafgørelser finder § 59, stk. 3, tilsvarende anvendelse.

§ 61.

Stk. 1. Såfremt der inden prøvetidens udløb foretages rettergangsskridt mod den

en lovovertrædelse, begået før dom i første instans overgik ham, med det udfald, at tillægsstraf efter § 89 ville være at idømme, fastsætter retten en ny samlet straf og bestemmer, under iagttagelse af reglerne i § 56, om straffen bliver at fuldbyrde, eller om fuldbyrdelsen på ny skal udsættes. I sidste fald fastsættes en ny prøvetid.

§ 57.

Hvis den dømte gør sig skyldig til straf for en lovovertrædelse, om hvilken der inden prøvetidens udløb er indledet retslig undersøgelse mod ham, bliver den udsatte straf at fuldbyrde, således at der fastsættes en fælles straf for begge lovovertrædelser. Dog kan retten, hvis den nye lovovertrædelse er uagtksom, eller den straf, den dømte nu har forskyldt, ikke overstiger bøde eller hæfte, lade det have sit forblivende ved udsættelsen af den første strafs fuldbyrdelse eller, når særlige omstændigheder taler derfor, bestemme, at fuldbyrdelsen af en for begge lovovertrædelser fastsat samlet straf udsættes.

§ 60.

Indledes efter prøvetidens udløb retslig undersøgelse for en efter afsigelsen af betinget dom, men inden prøvetidens udløb begået lovovertrædelse, kommer det stedfundne brud på betingelsen for straffens bortfald i betragtning som en skærpende omstændighed ved udmålingen af straffen for denne lovovertrædelse.

§ 61.

Stk. 1. Bliver den idømte straf ikke i medfør af foranstående bestemmelser fuldbyrdet, bortfalder straffen og — bortset fra det i § 60 nævnte tilfælde — dommens evne til at medføre gentagelsesvirkning.

Stk. 2. For så vidt ikke andet er bestemt, indtræder de virkninger, der i lovgivningen er knyttet til idømmelse af en vis straf, kun, såfremt den betingede strafs fuldbyrdelse forskyldes.

§ 62, nr. 1 og 5.

Indsættelse i arbejds hus i stedet for fængselsstraf kan idømmes,

- 1) når nogen, der har udstået 2 fængselsstraffe for berigelsesforbrydelse eller for løsgængeri eller været indsat i arbejds hus, inden 3 år efter den sidste endelige

dømte, hvorved han sigtes for strafbart forhold, der er begået før den betingede dom, fastsætter retten retsfølgen for dette forhold og den tidligere pådømte lovovertrædelse.

Stk. 2. Begår den dømte nyt strafbart forhold i prøvetiden og foretages der inden dennes udløb rettergangsskridt, hvorved han sigtes for forholdet, fastsætter retten en ubetinget straf eller anden retsfølge for dette forhold og den tidligere pådømte lovovertrædelse. Herved finder bestemmelserne i § 88, stk. 2-6, tilsvarende anvendelse. Når omstændighederne taler derfor, kan retten i stedet

- 1) idømme ubetinget straf alene for det nye forhold, eventuelt i forbindelse med en ændring af vilkårene i den betingede dom, eller
- 2) afsige ny betinget dom vedrørende begge lovovertrædelser i overensstemmelse med reglerne i dette kapitel.“

14. I § 62, nr. 1, ændres „for løsgængeri“ til „overtrædelse af § 228 eller § 229“.

løsladelse gør sig skyldig i en af de nævnte forbrydelser, og de begåede forbrydelser må betragtes som udslag af hang til lediggang og uordnet levevis, uden at dog hensynet til samfundets sikkerhed kræver anvendelse af sikkerhedsforvaring efter § 65,

.....
5) når nogen, der er straffet efter § 256, på ny gør sig skyldig i overtrædelse af denne bestemmelse.

§ 63, stk. 1-3.

Stk. 1. Ingen til arbejds hus dømt person kan løslades før 1 år er forløbet efter indsættelsen, eller holdes tilbage i arbejds hus udover 5 år. Finder anstaltens styrelse, at han efter 1 års forløb bør løslades, træffer fængselsnævnet afgørelse herom. Når 2 eller ved gentagen indsættelse 3 år er forløbet, afgør fængselsnævnet efter indstilling fra anstaltens styrelse, om den dømte bør forblive i arbejds hus. Beslattes dette, skal spørgsmålet genoptages og ny afgørelse træffes, hver gang der yderligere er forløbet 1 år fra indsættelsen, indtil 5 års fristen er udløbet. Udover, hvad foran er foreskrevet, kan spørgsmålet om løsladelse ikke forelægges fængselsnævnet.

Stk. 2. Fængselsnævnet bestemmer, om løsladelse skal ske ubetinget eller på prøve, og fastsætter prøvetidens længde til mindst 1, højst 3 år. Bestemmelserne i §§ 38, stk. 2 og 4, 39, stk. 1, 40, stk. 2, og 42, stk. 5, finder anvendelse. Beslutning om genindsættelse træffes af fængselsnævnet.

Stk. 3. For de i henhold til § 37, stk. 1, til arbejds hus overførte fanger gælder ovenstående regler ikke.

§ 66, stk. 1-3.

Stk. 1. Ingen til sikkerhedsforvaring dømt person kan løslades, før 4 år er forløbet efter indsættelsen. Når 4 år er forløbet, afgøres spørgsmålet, om løsladelse skal finde sted, af fængselsnævnet. Løsladelse sker på prøve efter de i §§ 38, stk. 2 og 4, 39, stk. 1, og 40, stk. 2, indeholdte regler. Prøvetiden, der mindst skal være 2 år, fastsættes af fængselsnævnet, som ligeledes træffer beslutning om genindsættelse. Bestemmelsen i § 42, stk. 5, finder tilsvarende anvendelse. Nægtes løsladelse, kan spørgsmålet tidligst efter 2 års forløb rejses påny.

15. § 62, nr. 5, ophæves.

16. § 63, stk. 1, 3. pkt., affattes således: „Når 2 år er forløbet, afgør fængselsnævnet efter indstilling fra anstaltens styrelse, om den dømte bør forblive i arbejds huset.“

17. I § 63, stk. 2, udgår „39, stk. 1,“ — og „42, stk. 5“ ændres til „43, stk. 2“.

18. I § 63, stk. 3, ændres „§ 37, stk. 1“ til „§ 37, stk. 2“.

19. I § 66, stk. 1, udgår „39, stk. 1,“ — og „42, stk. 5“ ændres til „43, stk. 2“.

Stk. 2. Når en person har hensiddet 20 år i sikkerhedsforvaring, skal han løslades, medmindre fængselsnævnet anser dette for betænkeligt. Spørgsmålet om hans fortsatte forbliven i forvaringsanstalten forelægges da for landsretten for den landsdel, i hvilken anstalten er beliggende. Afgørelsen træffes ved kendelse. Bestemmer retten, at han skal blive i forvaringsanstalten, forelægges spørgsmålet derefter på ny retten hvert femte år. Når løsladelse finder sted efter forløbet af 20 år eller mere, er løsladelsen ubetinget.

Stk. 3. For de i henhold til § 37, stk. 2, til forvaringsanstalt overførte fanger gælder ovenstående regler ikke.

§ 70.

Stk. 1. Bliver en tiltalt frifundet for straf i henhold til § 16, eller findes straf i henhold til § 17 uanvendelig, men det af hensyn til retssikkerheden skønnes fornødent, at der anvendes andre foranstaltninger overfor ham, træffer retten bestemmelse derom. Kan sikkerhed ikke ventes opnået ved mindre indgribende forholdsregler, såsom sikkerhedsstillelse, anvisning af eller forbud imod ophold på et bestemt sted, pålæg af den i § 72 omhandlede art, beskikkelse af tilsyn eller umyndiggørelse, bliver den pågældende at anbringe i et sindssygehospital en åndssvage- eller anden kur- eller plejeanstalt, en helbredelsesanstalt for drankere eller i en særlig forvaringsanstalt. Indenfor de af retten dragne grænser træffer øvrigheden de nærmere bestemmelser, som foranstaltningens udførelse måtte udkræve.

Stk. 2. Såfremt der bliver tale om at dømme en tiltalt til anbringelse i hospital eller anstalt, kan der af retten beskikkes ham en dertil egnet og villig tilsynsværge, om muligt en person af hans nærmeste pårørende. Tilsynsværgen skal dels sammen med den beskikkede forsvarer bistå tiltalte under sagen, dels senere holde sig underrettet om hans tilstand og drage omsorg for, at opholdet i hospitalet eller anstalten ikke udstrækkes længere end nødvendigt.

Stk. 3. På foranledning af påtalemyndigheden, vedkommende anstaltledelse eller tilsynsværgen kan den ret, som har påkendt sagen i 1. instans, til enhver tid ved kendelse forandre den trufne afgørelse om foranstaltningens art eller efter indhentet læge-

20. I § 66, *stk. 3*, ændres „§ 37, *stk. 2*“ til „§ 37, *stk. 3*“.

21. I § 70 ophæves *stk. 3*, og i stedet indsættes:

„*Stk. 3.* Bestemmelse om ændring af den idømte foranstaltning eller dens foreløbige eller endelige ophævelse kan træffes ved retskendelse efter begæring fra anklagemyndigheden, anstaltsledelsen eller tilsynsværgen. Begæring fra anstaltsledelsen eller tilsyns-

erklæring ophæve denne foreløbigt eller endeligt. Tages en begæring fra tilsynsværgen om sikkerhedsforanstaltningernes ophævelse eller ændring ikke til følge af retten, kan tilsynsværgen først fremsætte ny begæring herom efter forløbet af 1 år; såfremt særlige omstændigheder foreligger, kan sådan begæring dog indgives, når mindst et halvt år er forløbet.

§ 72, stk. 1.

Bliver nogen for en i denne lov omhandlet forbrydelse dømt til frihedsstraf, og retten finder, at forbrydelsen er begået under påvirkning af spirituøse drikke, kan der ved dommen gives den dømte pålæg om, at han under ansvar efter § 138, stk. 2, i et vist tidsrum, dog ikke udover 5 år fra hans endelige løsladelse, ikke må nyde eller købe spirituøse drikke; tilsvarende pålæg kan gives, dersom vedkommende frifindes i henhold til § 18, når frihedsstraf ellers ville være forskyldt. Må det tillige antages, at den pågældende er forfalden til drukken-skab, skal der ved dommen gives ham så-dant pålæg.

§ 73.

Fremgår det af indhentet lægeerklæring og sagens øvrige omstændigheder, at en i § 72, stk. 1, omhandlet eller en efter § 138, stk. 1 eller 2, strafskyldig person er forfal-den til drukken-skab, kan det ved dommen bestemmes, at han efter straffens udståelse eller, når betinget straffedom gives, straks skal anbringes i en helbredelsesanstalt for drankere, om fornødent i en særlig dertil indrettet offentlig anstalt eller anstaltsafde-ling, indtil han må anses for helbredet. Det længste tidsrum for anbringelsen fastsættes ved dommen til 18 måneder, i gentagelses-tilfælde til 3 år. Antages den således an-bragte før det fastsatte tidsrums udløb for helbredet, eller viser anbringelsen sig hen-sigtsløs, bestemmer justitsministeren efter indstilling af anstaltens styrelse og efter indhentet lægeerklæring, om anbringelsen skal ophøre.

værgen fremsættes over for anklagemyndig-heden, der snarest muligt indbringer spørgs-målet for retten. Tages en begæring fra til-synsværgen ikke til følge, kan han ikke fremsætte ny begæring, før der er forløbet 1 år fra kendelsens afsigelse. Såfremt særlige omstændigheder taler derfor, kan ny be-gæring dog indgives efter et halvt års forløb.

Stk. 4. Med hensyn til de i stk. 3 nævnte afgørelser finder bestemmelsen i § 59, stk. 3, tilsvarende anvendelse. Er der spørgsmål om ændring af foranstaltningen på grund af ny lovovertrædelse, afgøres spørgsmålet dog af den ret, der behandler sagen ved-rørende overtrædelsen.“

22. § 72, stk. 1, sidste pkt., ophæves.

23. I § 73 ændres „betinget straffedom“ til „betinget dom“.

§ 81, stk. 3.

Gentagelsesvirkningen ophører, når der, førend den nye strafbare handling blev begået, er forløbet 5 år, efter at den tidligere straf er udstået, endeligt eftergivet eller bortfaldet, eller efter at domfældte er blevet endeligt løsladt fra arbejds- eller sikkerhedsforvaring. Er den tidligere straf en bødestraf, regnes den nævnte frist fra datoen for den endelige dom eller bødens vedtagelse.

§ 82.

Findes nogen at have udøvet en eller flere forbrydelser erhvervs- eller vanemæssigt, kan, for så vidt andet ikke er bestemt, straffen forhøjes med indtil det halve, i gentagelsestilfælde indtil det dobbelte.

§ 85.

Stk. 1. Er en strafbar handling begået under indflydelse af stærk sindsbevægelse, anden forbigående sjælelig uligevægtighed eller andre særlige omstændigheder, der i så betydelig grad forringer den strafværdighed, som handlinger af den pågældende art regelmæssig vidner om, at anvendelse af den foreskrevne straf ville være uforholdsmæssig hård, bliver straffen at nedsætte og kan, når det pågældende straffebud ikke hjemler højere straf end hæfte bortfalde. Hidrører den sjælelige uligevægtighed fra selvforskyldt beruselse, finder foranstående bestemmelse kun anvendelse, såfremt tiltalte ikke tidligere er fundet skyldig i en lignende strafbar handling eller i overtrædelse af § 138, stk. 1 eller 2, og kun under i øvrigt formildende omstændigheder.

Stk. 2. Betinget straffedom kan i disse tilfælde anvendes, selv om straffen overstiger den i § 56 angivne størrelse.

§ 86.

Har den dømte været underkastet varetagtsfængsel, der ikke kan tilskrives hans eget forhold under sagen, eller har han været indlagt til mentalundersøgelse, skal det i dommen bestemmes, at en del af den idømte straf eller hele denne dermed skal anses som udstået. Såfremt en anke afvises eller frafalder, træffes afgørelsen ved beslutning af den overordnede ret, for så vidt angår tiden efter dommen. Hvis der idømmes ungdomsfængsel, arbejds- eller sikkerhedsforvaring, kommer det af retten

24. Til § 81, stk. 3, føjes som 3. pkt.:
„Med hensyn til betingede domme regnes fristen fra den endelige dom.“

25. § 82 ophæves.

26. § 85, stk. 2, ophæves.

27. I § 86 indsættes som stk. 2 og 3:
„*Stk. 2.* Ved dom efter § 58, stk. 1, skal afkortningen ske i den ubetingede del af straffen.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse ved retsafgørelser efter § 60, stk. 1, nr. 3, i tilfælde, hvor den betinget dømte har været undergivet varetagtsfængsling før afgørelsen.“

fastsatte tidsrum til afkortning i de i §§ 42, 63 og 66 for ophold i ungdomsfængsel, arbejds- eller sikkerhedsforvaring fastsatte tidsrum.

§ 88, stk. 2.

Medfører de til straffens bestemmelse medvirkende lovovertrædelser frihedsstraf af forskellig art, fastsættes en fælles frihedsstraf i den strengeste strafart.

§ 89.

Stk. 1. Findes nogen, som allerede er dømt til straf, yderligere skyldig i en forud for dommen begået strafbar handling, bliver en tillægsstraf at idømme, for så vidt samtidig påkendelse ville have medført forhøjelse af straffen. Dersom fuldbyrdelsen af den tidligere idømte straf ikke er afsluttet, bliver reglerne i § 88 så vidt muligt at følge, og tillægsstraffen kan da idømmes i kortere tid end foreskrevet i §§ 33 og 44.

Stk. 2. Medfører den sidst påkendte lovovertrædelse fængselsstraf, medens den tidligere idømte straf bestod i hæfte, bliver denne, hvis den ikke er fuldt udstået, af den straffuldbyrdende myndighed at omsætte efter det i § 90 angivne forhold.

Stk. 3. Dersom der for den nu til påkendelse foreliggende lovovertrædelse er forskyldt frihedsstraf, og den tidligere dom lød på indsættelse i arbejds- eller sikkerhedsforvaring, bestemmer retten, om det skal have sit forblivende ved den tidligere dom, eller om tiltalte for begge lovovertrædelser vil være at idømme fængselsstraf. Dersom i sidstnævnte tilfælde domfældte har hensiddet i arbejds- eller forvaringsanstalt, bestemmes det i dommen, at en forholdsmæssig del af den idømte straf dermed skal anses som udstået.

Stk. 4. Idømmes der ved den sidste dom arbejds- eller sikkerhedsforvaring, medens den først afsagte dom lød på frihedsstraf, bliver denne dom for så vidt at ophæve. Dersom straffen er udstået helt eller delvis, kommer det tidsrum, i hvilket afsoning har fundet sted — hvis det er straf af hæfte, da omsat efter det i § 90 angivne for-

28. Til § 88, *stk. 2*, føjes „, jfr. dog § 58, *stk. 1*“.

29. Til § 88 føjes som *stk. 6*:

„Medfører en af lovovertrædelserne foranstaltning efter § 70, medens der for en anden er forskyldt straf, kan retten bestemme, at denne straf bortfalder.“

30. § 89, *stk. 2-4*, ophæves, og i stedet indsættes som nyt *stk. 2*:

„Hvis der for den lovovertrædelse, som nu foreligger til pådømmelse, er forskyldt straf af hæfte eller fængsel, medens den tidligere dom lød på ungdomsfængsel, arbejds- eller sikkerhedsforvaring, bestemmer retten, om den tidligere dom skal oprettholdes, eller der for begge overtrædelser skal idømmes fængselsstraf. I sidstnævnte tilfælde kommer den tid, i hvilken den dømte har haft ophold i ungdomsfængsel, arbejds- eller sikkerhedsforvaring, til afkortning i den idømte straf.“

hold —, til afkortning i de i §§ 63 og 66 for hensiddent i arbejdshus eller forvaringsanstalt fastsatte tidsrum.

§ 90.

Stk. 1. Hvor den for en lovovertrædelse foreskrevne straf skal omsættes, regnes 2 dages fængsel lige med 3 dages hæfte.

Stk. 2. Kan en ved loven hjemlet straf-forhøjelse ikke ske indenfor de for den foreskrevne strafart dragne grænser, omsættes straffen til den nærmest strengere strafart. Dog skal, hvor forhøjelse af den almindelige for en forbrydelse foreskrevne straf er hjemlet, hæfte kunne idømmes indtil 3 år og tidsbestemt fængsel indtil 20 år.

§ 95, stk. 1.

Når strafansvar er bortfaldet ved forældelse, kan de i §§ 30 og 62-75 omhandlede foranstaltninger ikke anvendes, ej heller de i § 79 omhandlede rettigheder fratages den skyldige.

31. Efter § 89 indsættes som § 89 a:

„I forbindelse med en dom, hvorved en person idømmes ungdomsfængsel, arbejdshus, sikkerhedsforvaring eller foranstaltning efter § 70, kan retten træffe bestemmelse om bortfald af en tidligere idømt straf, som ikke er fuldbyrdet. Sådant bestemmelse skal træffes, såfremt der ved den første dom idømtes frihedsstraf, og den sidste dom lyder på ungdomsfængsel, arbejdshus eller sikkerhedsforvaring og vedrører et forhold, der er begået før den tidligere dom. I dette tilfælde kommer den tid, i hvilken den dømte måtte have udstået fængselsstraf i henhold til den tidligere dom, til afkortning i de i §§ 42, 63 og 66 fastsatte tidsrum for ophold i ungdomsfængsel, arbejdshus eller sikkerhedsforvaring. Har han udstået hæftestraf, omsættes denne til fængselsstraf efter § 90, stk. 3, og kommer derefter til afkortning i overensstemmelse med foranstående regel.“

32. § 90, stk. 1, ophæves, og som nyt stk. 1 indsættes:

„Såfremt en person skal afsone straf af fængsel i forbindelse med en hæftestraf, kan denne efter bestemmelse af den straf-fuldbyrdende myndighed omsættes til fængsel.“

33. I § 90 indsættes som stk. 3:

„Ved omsætning af hæfte til fængsel efter reglerne i stk. 1 og 2 regnes 2 dages fængsel lig med 3 dages hæfte.“

34. I § 91 indsættes som stk. 2:

„Over for den, der ikke er fyldt 21 år, kan straf af bøde eller hæfte anvendes, selv om disse strafarter ikke er hjemlet for det strafbare forhold.“

35. I § 95, stk. 1 udgår „30 og“.

§ 29.

Stk. 1. Adgang til privat påtale og til at begære offentlig påtale bortfalder, når påtale ikke er sket eller begæring fremsat inden 3 måneder, efter at den berettigede er kommet til kundskab om gerningsmanden. Er der mere end een skyldig, regnes fristen særskilt for hver af dem. Dersom fristen for at begære offentlig påtale er oversiddet, for så vidt angår en af de skyldige, men ikke i forhold til de øvrige, beror det dog på påtalemyndigheden, om en begæring om påtale mod disse skal tages til følge. Endvidere bortfalder adgangen til at rejse privat påtale eller begære offentlig påtale, når 3 måneder er forløbet efter den forurettedes død.

Stk. 2. Fører en privat påtalt sag ikke til afgørelse af strafpåstanden, løber fristen videre, således at den tid, i hvilken forfølgning har fundet sted, ikke medregnes.

§ 96.

Stk. 1. Adgangen til at fuldbyrde straf af bøde, hæfte samt af fængsel ikke over 1 år bortfalder efter 5 års forløb. Efter 10 års forløb kan ingen straffedom fuldbyrdes uden justitsministerens påbud.

Stk. 2. I ovennævnte frister medregnes ikke den tid, i hvilken straffens fuldbyrdelse har været udsat i medfør af § 56 eller ikke har kunnet påbegyndes på grund af frihedsstrafs udståelse eller indsættelse i arbejds- hus, forvaringsanstalt eller helbredelsesanstalt for drankere.

§ 110 e.

Med bøde, hæfte eller under skærpene omstændigheder med fængsel indtil 2 år straffes den, der offentlig forhåner en fremmed nation, en fremmed stat, dens flag eller andet anerkendt nationalmærke eller De Forenede Nationers flag.

§ 123.

Dersom flere fanger, der udstår frihedsstraf eller hensidder i arbejds- eller forvaringsanstalt (§ 67), aftaler at undvige i fællesskab, straffes de med fængsel fra 6 måneder til 3 år.

§ 132.

Med bøde straffes den, som forsætlig eller ved uagtsomhed offentlig eller i retsstridig hensigt benytter kendetegn eller dragt, som

36. § 96 affattes således:

„*Stk. 1.* Adgang til privat påtale og til at begære offentlig påtale bortfalder, når påtale ikke er sket, eller begæring ikke er fremsat inden 3 måneder, efter at den berettigede er kommet til kundskab om gerningsmanden. Er der mere end een skyldig, regnes fristen særskilt for hver af dem. Såfremt fristen for at begære offentlig påtale er oversiddet for så vidt angår en af de skyldige, men ikke i forhold til de øvrige, beror det dog på påtalemyndigheden, om en begæring om påtale mod disse skal tages til følge. Endvidere bortfalder adgangen til at rejse privat påtale eller begære offentlig påtale, når 3 måneder er forløbet efter den forurettedes død.

Stk. 2. Fører en privat påtalt sag ikke til afgørelse af strafpåstanden, løber fristen videre, således at den tid, i hvilken forfølgning har fundet sted, ikke medregnes.“

37. § 97 affattes således:

„*Stk. 1.* Adgangen til at fuldbyrde straf af bøde, hæfte samt af fængsel ikke over 1 år bortfalder efter 5 års forløb. Efter 10 års forløb kan ingen straffedom fuldbyrdes uden justitsministerens påbud.

Stk. 2. I ovennævnte frister medregnes ikke den tid, i hvilken straffens fuldbyrdelse har været udsat i medfør af § 56 eller ikke har kunnet påbegyndes på grund af frihedsstrafs udståelse eller indsættelse i arbejds- hus, forvaringsanstalt eller helbredelsesanstalt for drankere.“

38. I § 110 e indsættes efter „De Forenede Nationers“ „eller Det Europæiske Råds“.

39. I § 123 ændres „fængsel fra 6 måneder til 3 år“ til „fængsel indtil 3 år“.

40. § 132 affattes således:

„*Stk. 1.* Med bøde straffes den, som forsætlig eller ved uagtsomhed på retsstridig måde benytter

er forbeholdt dansk eller fremmed offentlig myndighed eller militærpersoner, eller som er forbeholdt personale, indretninger og materiel, der er bestemt til at yde hjælp til sårede eller syge i krig, eller kendetegn eller dragt, der har sådan lighed med de ovennævnte, at en forveksling let finder sted.

§ 135.

Med bøde eller hæfte indtil 3 måneder straffes den, som ved ugrundet påkaldelse af hjælp, misbrug af faresignal eller lignende forårsager udrykning af politi, brandvæsen eller ambulance.

§ 158.

Stk. 1. Den, som afgiver falsk forklaring for retten eller for anden myndighed, ved hvilken brug af ed er lovhjemlet, straffes med fængsel fra 3 måneder indtil 4 år.

Stk. 2. Er det falske udsagn bekræftet med ed eller afgivet i henhold til tidligere aflagt ed, kan straffen stige til fængsel i 8 år. Lige med ed anses sådan forsikring, der ifølge loven træder i eds sted.

§ 162.

Stk. 1. Den, som ellers for eller til en offentlig myndighed afgiver urigtig erklæring om forhold, angående hvilke han er pligtig at afgive forklaring, straffes med bøde, hæfte indtil 6 måneder eller fængsel indtil 4 måneder.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 159, stk. 1, finder tilsvarende anvendelse.

§ 159, stk. 1.

Afgiver nogen falsk forklaring som sigtet i en offentlig straffesag eller under afhøring i tilfælde, hvor forklaring ifølge loven ikke må kræves, straffes han ikke.

§ 191.

Den, som uberettiget forhandler lægemidler eller gift eller forhandler sådanne varer på andre vilkår end de ved lov eller i medfør af lov foreskrevne, straffes med bøde.

- 1) kendetegn eller dragt, som er forbeholdt dansk eller fremmed offentlig myndighed eller militærpersoner,
- 2) kendetegn eller betegnelse, som er forbeholdt personer, indretninger og materiel, der er bestemt til at yde hjælp til sårede eller syge i krig, eller
- 3) kendetegn eller navn for mellemstatlige organisationer.

Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1 finder tilsvarende anvendelse med hensyn til efterligninger af de nævnte kendetegn, dragter og betegnelser.“

41. I § 135 ændres „brandvæsen eller ambulance“ til „brandvæsen, ambulance, sø- eller luftredningstjenesten eller civilforsvaret“.

42. I § 158, *stk. 1*, udgår „fra 3 måneder“.

43. I § 158 ophæves *stk. 2*, og *stk. 3* ændres til *stk. 2*.

44. § 162, *stk. 2*, ophæves.

45. § 191 ophæves.

§ 195.

Den, som stiller levedsmidler til salg, der ham bevidst er eftergjort eller forfalsket, uden at deres særlige beskaffenhed på utvetydig måde er angivet på varen selv eller på dens etikette eller indpakning samt på fakturaen, hvis en sådan udstedes, straffes med bøde eller hæfte indtil 3 måneder. Sker overtrædelsen i udøvelse af næringsvej, kan i gentagelsestilfælde retten til at udøve denne frakendes den skyldige på tid eller for bestandig. Denne virkning af dommen bortfalder ved kgl. resolution.

§ 207.

Overtræder nogen bestemmelserne i §§ 202-206 i sin næringsvej, kan retten til at drive denne i gentagelsestilfælde frakendes ham på tid, eller for bestandig. Denne virkning af dommen bortfalder ved kgl. resolution.

§ 210, stk. 1.

For blodskam straffes med fængsel fra 6 måneder indtil 6 år den, som har samleje med slægtning i nedstigende linie, og med fængsel indtil 2 år den, som har samleje med slægtning i opstigende linie eller med broder eller søster. Har samleje fundet sted med en slægtning i nedstigende linie under 18 år, er straffen fængsel fra 1 til 10 år.

§ 225.

Stk. 1. Med fængsel indtil 6 år straffes den, som øver kønslig usædelighed med en person af samme køn under omstændigheder, der svarer til de i §§ 216-220 og 222 angivne.

Stk. 2. Med fængsel indtil 4 år anses den, der øver kønslig usædelighed med en person af samme køn under 18 år. Straffen kan dog bortfalde, når de pågældende er hinanden omtrent jævnbyrdige i alder og udvikling.

Stk. 3. Med fængsel indtil 3 år straffes den, der under misbrug af en på alder og erfaring beroende overlegenhed forfører en person af samme køn under 21 år til kønslig usædelighed med sig.

46. § 195, 2. og 3. pkt., ophæves.

47. § 207 ophæves.

48. I § 210, stk. 1, 1. pkt., udgår „fra 6 måneder“, og i 2. pkt. ændres „fra 1 til 10 år“ til „indtil 10 år“.

49. I § 225 indsættes som stk. 4:

„Den, der ved betaling eller løfte herom skaffer sig kønsligt forhold til en person af samme køn under 21 år, straffes med hæfte eller med fængsel indtil 1 år eller under formildende omstændigheder med bøde.“

§ 228, stk. 1.

Den, som for vindings skyld enten forleder nogen til kønslig usædelighed med andre eller afholder nogen, der driver erhverv ved kønslig usædelighed, fra at opgive det, eller som holder bordel, straffes for rufferi med fængsel indtil 4 år.

§ 228, stk. 2.

På samme måde straffes den, der tilskynder eller bistår en person under 18 år til at søge erhverv ved kønslig usædelighed, samt den, der medvirker til en persons befordring ud af riget, for at denne i udlandet skal drive erhverv ved kønslig usædelighed eller benyttes til sådan usædelighed, når den befordrede person er under 21 år eller uvidende om formålet.

§ 229, stk. 1.

Den, som erhvervsmæssigt fremmer kønslig usædelighed ved at optræde som mellemmand, eller som udnytter en andens erhverv ved kønslig usædelighed, straffes med fængsel indtil 3 år.

§ 230.

Modtager nogen betaling for at øve kønslig usædelighed med en person af samme køn, straffes han med fængsel indtil 2 år.

§ 233.

Den, som opfordrer eller indbyder til utugt på sådan måde eller stiller usædelig levevis således til skue, at blufærdigheden krænkes, offentlig forargelse gives, eller omboende forulempes, straffes med hæfte eller med fængsel indtil 1 år eller under formildende omstændigheder med bøde.

50. § 228, stk. 1, affattes således:

„Den, der

- 1) forleder nogen til at søge fortjeneste ved kønslig usædelighed med andre,
 - 2) for vindings skyld forleder nogen til kønslig usædelighed med andre eller afholder nogen, der driver erhverv ved kønslig usædelighed, fra at opgive det, eller
 - 3) holder bordel,
- straffes for rufferi med fængsel indtil 4 år.“

51. I § 228, stk. 2, ændres „18 år“ til „21 år“.

52. § 229, stk. 1, affattes således:

„Den, der fremmer kønslig usædelighed ved for vindings skyld eller i oftere gentagne tilfælde at optræde som mellemmand, eller som udnytter en andens erhverv ved kønslig usædelighed, straffes med fængsel indtil 3 år eller under formildende omstændigheder med hæfte eller bøde.“

53. I § 229 ændres stk. 2, 3 og 4 til stk. 3, 4 og 5, og som nyt stk. 2 indsættes:

„Den, der udlejer værelse i hotel eller gæstgiveri til benyttelse til erhvervsmæssig utugt, straffes med hæfte eller med fængsel indtil 1 år eller under formildende omstændigheder med bøde.“

54. I § 230 ændres „fængsel indtil 2 år“ til „hæfte eller med fængsel indtil 1 år“.

55. § 233 affattes således:

„Den, som opfordrer eller indbyder til utugt eller stiller usædelig levevis til skue på en måde, der er egnet til at forulempe andre eller vække offentlig forargelse, straffes med hæfte eller med fængsel indtil 1 år eller under formildende omstændigheder med bøde“.

Bilag til f. t. 1. om ændr. i borgerlig straffelov. (Ungdomsfængsel m. v.).

§ 236.

Udelades.

§ 293, stk. 1.

Den, som uberettiget bruger en ting, der tilhører en anden, således at der derved påføres denne tab eller væsentlig ulempe, straffes med bøde eller hæfte. Under skærpende omstændigheder, navnlig når tingen er af betydelig værdi, kan straffen stige til fængsel i 2 år.

§ 305.

De i §§ 291, stk. 1 og 3, 293, stk. 1, 298 og 299 omhandlede forbrydelser påtales kun efter den forurettedes begæring, den i § 293, stk. 1, omhandlede dog også uden sådan begæring, når almene hensyn kræver det. De i §§ 293, stk. 2, og 294 omhandlede forbrydelser er undergivet privat påtale.

56. § 236, stk. 3, sidste pkt., ophæves.

57. § 293, stk. 1, affattes således:

„Den, som uberettiget bruger en ting, der tilhører en anden, straffes med bøde, hæfte eller fængsel indtil 1 år. Under skærpende omstændigheder, navnlig når tingen ikke bringes tilbage efter brugen, kan straffen stige til fængsel i 2 år.“

58. § 305 affattes således:

„De i § 291, stk. 1 og 3, § 298 og § 299 omhandlede lovovertrædelser påtales kun efter den forurettedes begæring, medmindre almene hensyn kræver påtale.

Stk. 2. De i § 293, stk. 2, og § 294 omhandlede lovovertrædelser er undergivet privat påtale.“